

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavod: Ljub-
ljana št. 17.49.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strassmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

London in Moskva

William Seeds, britanski veleposlanik pri sovjetski vladi, odhaja iz Moskve na daljši dopust. Ta vest sama po sebi ni nič senzacionalnega, vendar se v sedanjih okoliščinah slišati tolažni kot znak, da so se odnosi med Sovjetsko unijo in Anglijo močno poslabšali. Doba zadnjih mesecev in zadnjih let je prinesla že ponovno podobne pojave odhoda poslanikov na dopust v znak protesta ali v znak nesoglasja. Toda vedno je doslej ostalo samo pri taki demonstraciji, hujše posledice se niso pokazale. Seveda pa je bilo vedno odločilno splošno razpoloženje in stremljenje prizadetih vlad.

Nemara bo tudi to not odločilo celotno poimovanje položaja v odločujočih krogih obeh vlad. Tu moramo poseči nazaj na ženevski sklep o izključitvi Sovjetske unije. Kmalu bo minulo mesec dni od takrat, a izključitev ni prinesla nikake omejevalne reakcije od sovjetske strani, kakor so jo nekateri napovedovali. Nasprotno, po oni nevihti, ki jo je sprožila finska pritožba v Ženevi, se je diplomatsko ozračje znova pomirilo. Nekaj malega hudih besed in žolčnih polemik, drugega ni bilo, vsa pozornost je ostala obrnena k dogodkom na finskih bojiščih. Sovjetska Rusija na izključitev ni reagirala, kakor so nekateri pričakovali, s tem da bi prekinila diplomatske odnose s Francijo in predvsem Anglijo, ki so jo moskovski viri označevali za poglavitnega araržerja ženevskega sklepa. Zato je prevladovati naziranje da Moskvi zares ne gre v račun nadaljnje poslabšanje razmerja do zahodnih sil, kakor ji tudi ni v načrtu zblíževanje z njima, marveč da gre sovjetska politika za zastavljenimi cilji, brez ozira na reakcije, ki jih izzivajo njene metode. Skoraj bi se dalo reči da prebija sedaj britanska diplomacija v ofenzivno zoner rezervirano sovjetsko zadržanje, še bolj seveda zoper konkretno sovjetsko politiko.

V taka ofenzivna dejanja spada navedek, s katerim se je te dni britanska vlada izrekla za pomoč, ki jo misli nuditi naraščajoči Finski. Nadaljnji korak je odhod Seedsa iz Moskve. Ta ukrep se spravlja predvsem v zvezo z obilno posebnimi ali zelene knjige, ki se napoveduje za na blizbo bodočnosti, knjige, ki bodo v njej objavljene dokumenti o dolgotrajnih negotovostih med predstavljatelji moskovske vlade ter francoskimi in britanskimi delegati. Zdi se, da bo ta knjiga prav za prav obožljiva sovjetske politike namram baltičkim državam, zlasti na namram Finski. Pričakuje se, da bo nomenila nadaljnje poslabšanje odnosov, ter dovedla morda celo do hujše napetosti. Vsekakor je pomembna tudi vest, da Amerika opozarja svoje državljane v Sovjetski uniji, naj bodo pripravljeni. V koliko so vesti iz Finske priložnost do krepkejšega nastopa Velike Britanije namram Moskvi, bomo izvedeli na še iz ene bodočih diplomatskih knjig.

Istčasno ko se ostri nasprotje med Moskvo in Londonom, se množižje vesti o naraščanju nezaupanja na južnih mejah Sovjetske unije od Indije do Carigrada. Že ponovno se je pokazalo, kako zelo je treba z rezervo sprejemati vesti te vrste. Že dolgo se pojavljajo, ali dosedaj so bile še vsakokrat odločno demantirane, pri čemer se je zadrževalo, da so žele tisti faktor, ki jih pošilja v svet. Toda kljub vsemu moremo v njih seriji razlikovati dva dela. Sprva so se tolažile vesti o bojnih pripravah na južnih mejah Sovjetske unije kot nasveti, izhajajoči iz Berlina, v težnji, da se ruske ekspanzivne težnje odvrnejo od Evrope ter se naravnajo v Azijo, zoper britanske interese, s čimer bi se dosegla dvojnokorist Evropski zapad je na te alarmantne vesti iz Prednje Azije dosledno odgovarjal da pač v Sovjetski uniji niso tako naivni, da bi hoteli sedaj naskakovati Indijo ali prednjeazijske države.

V zadnji dobi pa se gostijo poročila z nekoliko drugačnim oboježjem. Istčasno, ko se pripravljajo postritev diplomatskih odnosov med Veliko Britanijo in Rusijo, se postavlja pred Indijo v osrednje Prednja Azija v zvezi s sovjetskimi stremjenji po ekspanziji ob Črnem in Kaspijskem morju. Pakt z Nemčijo je Sovjetski uniji razvezal tako rekoč roke za akcijo ob Baltičkem morju. Ako zares pride do postritev odnosov z Veliko Britanijo, kakor se sedaj tako zelo domneva, bi to lahko pomenilo, da si hoče Moskva vzeti svobodo akcije v področju južnih meja, kjer se zdi, da bi si prav podobno kot ob Baltiku, rada izboljšala svoje strateške pozicije.

Da je sovjetska pozornost slej ko prej koncentrirana na Evropo, nemara skupaj s Prednjo Azijo, o tem priča tudi nenavadno nagel uspeh pogajanj z Japonci glede ribiške pogodbe. Provizorna pogodba, sklenjena nekako

ROOSEVELT OV GOVOR V KONGRESU JE ZBUDIL SPLOŠNO POZORNOST

Po mnenju ameriških listov je Roosevelt tako jasno orisal mednarodni položaj in situacijo Zedinjenih držav, da mu tudi pristaši izolacije ne bodo mogli ugovarjati

Washington, 4. jan. br. (Havas). Tudi v ameriškem tisku je Rooseveltov govor napravil najugodnejši vtis. Najbolje kažejo to razpoloženje »New York Times«, ki poudarja, da je ameriška javnost v resnici spoznala, da se Zedinjene države ne morejo več izolirati od ostalega sveta. Svet, na katerem živimo, je prav tako naš kakor za Evropo. Mi ravno tako tvegamo vse njegove kulturne pridobitve kakor narodi na drugih kontinentih. Kakor za druge, pomenijo tudi za nas največje moralno nevarnost podjarmljenja malih narodov, brskiranje pogodb in bombardiranja nezaščitnih mest. V kritičnih časih, ki so pred nami, nam je zaradi tega naložena naloga, da varčujemo z našimi močmi in se intenzivno pripravimo, da pripomoremo človeštvu, ko pride dan, do njezove obnove na načelih demokracije, svobode in vere.

V ameriških političnih krogih poudarjajo posebno dejstvo, da je na podlagi včerajšnjega Rooseveltovega govora razvidna moralna solidarnost med načeli, ki vodijo Anglijo in Francijo v vojni ter med onimi, kar si predstavlja ameriško javno mnenje kot osnovo bodočega mira. Čeprav ni predsednik Roosevelt v svojem govoru imenoma omenil nobene države, je vendar obsodil politiko sile ter poudaril, da bi ta

mogla imeti usodne posledice tudi za bodočnost Amerike.

»New York Sun« pravi, da pomeni Rooseveltov govor zopet obsodbo postopanja Nemčije in Sovjetske Rusije ter izraža željo po miru, ki bi napravil konec vsem težavam. »New York Post« poudarja voljo, da bi tudi Zedinjene države sodelovale pri sklenitvi trajnega mira.

440 milijard din za narodno obrambo

Washington, 4. jan. s. (Reuter). Proračunski predlog, ki ga je Janes predložil predsedniku Roosevelt kongresu, predvideva izdatke v višini 8 milijard dolarjev (440 milijard din). 1800 milijonov dolarjev je določenih za izdatke narodne obrambe. Številka predstavlja rekord v izdatkih za vojaške svrhe v mirnem času v Zedinjenih državah. Za kritje povečanih izdatkov so določeni novi davki v višini približno 500 milijonov dolarjev. Proračun pa izkazuje še vedno deficit približno dveh milijard dolarjev. Predsednik Roosevelt izraža v svojem predlogu upanje, da bodo novi davki v skladu s plačilnimi možnostmi prebivalstva.

Splošno zadovoljstvo v Angliji in Franciji

Angleški in francoski tisk je mnenja, da je Roosevelt znova krepko moralno podprl zaveznike

London, 4. jan. br. Britanski tisk soglasno pozdravlja Rooseveltov govor in posebno njegovo izjavo o vodilni vlogi, ki jo bodo imele Zedinjene države pri obnovi mira na svetu. Hkrati naglašajo, da ta prezidentova izjava nikakor ne pomeni, da bi nameravala ameriška vlada v kratkem spet sprožiti posredovalno akcijo za mir. Prezident je samo obeležil pogoje in očiščene, v katerih bi bilo mogoče ameriško mirovno posredovanje. Amerika bi se ne posredno zavzela za obnovo mira le, ko bi bila dana vsa zagotovila, da se bodo demokratska načela res spet uveljavila.

»Manchester Guardian« opozarja v svojem uvodniku na lanko Rooseveltovega spomenika, v kateri je opozoril, da se iz tedanjega mednarodnega političnega razvoja podajajo najresnejše nevarnosti za vero, demokracijo in mednarodno zaupanje. V spomenici je naglasil, da bodo morda Zedinjene države prisiljene, karkoli okreniti proti tem pojavom, čeprav bi se ne zapletle v vojno. List ugotavlja, da so Zedinjene države odteje v resnici izdale že učinkovite ukrepe v tem pogledu. V prvi vrsti spada sem sprememba ameriškega nevtalnega zakona poleg cele vrste ukrepov na upravnem področju. V včerajšnjem govoru, nadaljuje »Manchester Guardian«, je Roosevelt samo potrdil svojo lanko spomenico, hkratu pa je močno podprl stvar demokratskih zaveznikov, ko je proglasil, da so demokratska načela osnova tudi za sistem, v katerem se razvijajo Zedinjene države same. Čeprav so se Zedinjene države omejile na nevtalnost, prihaja njihova pomoč zaveznikom vendarle do izraza v njihovih simpatijah za stvar, ki je skupna vsem velikim demokratskim državam.

List opozarja dalje na veliki pomen ogromnega obrambnega programa Zedinjenih držav ter spet citira Roosevelta: Le kot enoten in močan narod moremo na tem kontinentu delovati za ohranitev človečanske svobode, vere, očetov, demokracije in pravice, ki so tudi z našega vidka njuna osnova za ves nadaljnji razvoj sveta. »Manchester Guardian« končno primerja vojne cilje zaveznikov in stališče Zedinjenih držav ter prihaja do zaključka, da se ti vojni cilji povsem skladajo z nazori in duhom ameriške javnosti glede osnov bodočega mira.

»Daily Telegraph« primerja Rooseveltov govor s Hitlerjevim govorom. Svet zmerom že napreje ve, kaj bo Hitler povedal. Njegovi govorji, pravi list, vsebujejo vedno le enostransko tolaženje najnovejših dogodkov, s čimer naj bi se opravičile besede, ki niso bile držane. Rooseveltov govor pa je bil, kakor da bi ga govoril glasnik nove dobe, moč dobre volje in razuma. List omenja tudi Hitlerjevo novoletno spomenico, v kateri je kancelar poudaril, da miru ne morejo ustvariti ničeve sil starega dekadentnega sveta. Ali smatra Hitler tudi Roosevelta za predstavnika takega propadajočega svetovnega sistema? Saj se je baš on postavil v obrambo morale in načel, ki jih zagovarjajo dandanašnji nasprotniki narodnosocialistične Nemčije, saj je on izrazil željo, da bi leto 1940 ostalo v spominu bodočih generacij kot leto, v katerem je de-

pred letom, je potekla z zadnjim decembrom. Sedaj so veljavno te pogodbe podobljali še za eno leto. Ker je bila stara provizorna pogodba sklenjena na precejšnjo škodo Japoncev in je pomenila z njihove strani večje koncesije nego z ruske strani, se reče lahko, da je Tokiu zelo mnogo ležeče na tem, da ostane v čim najboljših odnosih z Moskvo, a hkrati, da tudi sovjetska vlada ne misli načeti nikakih vzhodnoazijskih problemov.

mokracija kot najboljša vladavina, kar jih je doslej človeštvo ustvarilo, v krvi in borbi proti sili utemeljila svoj obstoj.

Kaj pravijo v Parizu

Pariz, 4. jan. br. Tukašnji politični krogi ugotavljajo glede na včerajšnji Rooseveltov govor, da predstavlja novo etapo stabilne, logične zunanje politike, ki jo vodi prezident Zedinjenih držav. Glede na sedanja vojna je mogoče to politiko razdeliti v tri faze.

V prvi fazi se je Roosevelt odločno zavzel za ohranitev mira na ta način, da je skušal pridobiti vse prizadete narode, da bi pristali na razoditve, ki naj bi razsodilo v njihovih medsebojnih sporih.

Druge faza je bila označena po obsodbi napada. Spočetka je bila ta obsodba negativnega značaja. Roosevelt ni hotel niti slišati o pozivu Nemčije, da naj posreduje za obnovo mira na podlagi stanja, ki je tedaj — pričetkom oktobra obstajalo. Pozitivno značaj pa predstavlja Rooseveltovo božično pismo papežu, v katerem je Roosevelt sporočil Vatikanu, da po njegovem mnenju ne ni prišla ura, ko bi mogli nevtralni narodi in faktorji vplivati na obnovo mira. Bela hiša in Vatikan se bosta odlej ob primeren času z vsa odločnostjo o zavzela za ustvaritev novega reda na svetu.

Tretja faza je nastopila z Rooseveltovim včerajšnjim govorom, s katerim je obratunal tudi z ameriškim izolacionisti in se priznal k stvari demokracije. Roosevelt je namreč obsodil sistem militarizma in nasilja, ter poudaril, da se mora svet osvoboditi nevarnosti pred njima.

Vtis v Nemčiji

Berlin, 4. jan. br. Nemški tisk je objavil govor predsednika Roosevelta v kratkih izvečkih. Tudi radijske postaje so ga podajale danes dopolne v nekaj stavkih.

Zanimiv komentar je objavil o njem »Lokal-Anzeiger«, ki ugotavlja, da je Roosevelt poudaril bedo in siromaštvo, ki sta zadela ves svet, če nekaterim posameznim vlesilam uspe, da z orožjem uveljavijo svojo voljo med narodi in si prisvoje vsa oblast nad njimi. Ne more se reči, pravi list, ali ni Roosevelt s tem apostrofiriral nekaterih plutokratske države in še prav posebej Anglijo, ki si zmerom bolj prizadeva, da bi poslala celo vrsto malih narodov v borbo proti Nemčiji za obrambo svojih kapitalističnih interesov.

Izdatna ameriška pomoč Finski

Washington, 4. jan. j. (United Press). Predsednik zunanjepolitičnega odbora v senatu Pittman je napovedal danes, da bo na zasedanju odbora, ki se prične 10. januarja, ena prvih točk dnevnega reda: Pomoč Zedinjenih držav Finski. Pittmann je dejal, da bo moral odbor pretresati v tej zvezi razne načrte, ki so bili v tej smeri predloženi. En načrt določa direktno denarno pomoč Finski v višini 50 do 100 milijonov dolarjev, dočim naj bi se po drugem Finski samo odločilo odplačevanje vojnih dolgov oziroma povrnile datjave, ki jih je Finska že odplačala na ta račun. Po tretjem načrtu naj bi se kreditu 10 milijonov dolarjev, ki je bil Finski že odobren, odvzele vse omejitve, kar znači, da bi Finska lahko z njim neomejeno razpolagala ter ga uporabila za nakup vojnega materiala. Pittmann je poudaril, da odbor ne bo razpravljal o tem, kako daleč gredo lahko Zedinjene države v tolačenju zakona o nevtalnosti, ko gre za pomoč žrtvam napada.

Pariz, 4. jan. j. (Havas). Finska je dobila od raznih držav, kakor tudi od pose-

meznih institucij zagotovila, da so nakazale Finski gmotno pomoč v denarju, oziroma materialu. Iz Berna je prispela vest, da je baselski kanton odobril Finski kredit 100.000 švicarskih frankov. Dansko notranje ministrstvo »poroča, da je državna tvornica avtomobilov poslala Finski 50 velikih tovornih voz v vrednosti 100.000 danskih kron. Poslaništvo Zedinjenih držav v Rigi je izjavilo, da bo dobila Finska koncem januarja iz Zedinjenih držav 400 letal in enako število ameriških pilotov — prostovoljcev.

Stockholm, 4. jan. s. (Reuter). Pomož-

na akcija za Finsko na švedskem zavzema vedno večji obseg. 60.000 delavcev je sklenilo da bodo v soboto kljub prazniku ves dan delali ter plačo za ta dan darovali za pomoč Finski. Cenijo, da bo ta prispevek dosegel vsoto 35.000 angleških funtov.

V Stockholmu je bilo ustanovljenih že 15 organizacij, ki imajo nalogo, da pomagajo Finski. Vsi švedski listi objavljajo še vedno pozive prebivalstvu, da po svojih močeh Finski pomaga.

Kakor poročajo, prihajajo na Finsko sedaj že tudi prvi poljski prostovoljci.

Goering — šef nemškega vojnega gospodarstva

Koncentracija uprave vsega nemškega vojnega gospodarstva za čim uspešnejšo borbo proti britanski zapor

Berlin, 4. januarja. AA. DNB. Ministrski predsednik maršal Goering je izdal nove pomembne skleepe za čim popojnejšo koncentracijo uprave nemškega vojnega gospodarstva. Po teh skleeih prevzema maršal Goering z današnjim dnem v svoje roke upravo vsega vojnega gospodarstva in postaja najvišja osebnost na tem področju. Do bi bilo sodelovanje na polju vojnega gospodarstva čim popojnejše, bodo vse najvišje nemške državne oblasti, ki so zainteresirane na kateremkoli polju vojnega gospodarstva, posiale po enega zastopnika v vrhovni svet vojnega gospodarstva. Predsednik novega vrhovnega sveta vojnega gospodarstva bo maršal Goering, ki ga bo v primeru potrebe nadomestoval državni tajnik Körner.

Casopis »Štirlenit« načrt objavljati članek državnega tajnika Körnerja, ki p bliže pojasnjuje nove ukrepe. Predvsem poudarja, da je bil v Nemčiji kljub razvitemu in enotnemu gospodarskemu življenju prehod od mirmodobnega na vojno gospodarstvo izvršen izredno hitro in lahko. Kljub temu je treba nemškemu vojnemu gospodarstvu nuditi vse možnosti za izpopolnitev, da bi Nemčija čim uspešnejše mogla klubovati britanski zapor. V ta namen so bili uvedeni novi ukrepi na naslednjih temeljih:

1. Koncentracija najvišje oblasti na gospodarstvenem polju v rokah ene same osebe, ki nudi jamstvo za strogo avtoritativno upravo vojnega gospodarstva.

2. Najtesnejše sodelovanje vseh oblasti uradov in ustanov, zainteresiranih pri vojnem gospodarstvu.

3. Disciplin in sodelovanje vsega naroda.

Na koncu svojega članka pravi državni tajnik Körner, da bodo maršalu Goeringu pri koordinaciji dela posameznih ministrstev na polju vojnega gospodarstva dobru služile tudi centralne ustanove, ki so bile ustanovljene že ob priliki uvedbe štirlenskega načrta.

Izgube nemških ladij v baltičkih vodah

Kodanj, 4. jan. j. Navzlic demantiju nemškega mornariškega poveljstva z dne 22. decembra, kjer se služben zavrača vest

danskega tiska, da je bil v začetku decembra na poti iz Rige potopljen nemški potniški parnik »Gneisenau«, trdijo v dobro informiranih letonških krogih, da je bila nemška ladja vendarle potopljena. V teh krogih pristavljajo, da nemški demant sicer trdi, da je »Gneisenau« prišel popolnoma nepoškodovan in z vsemi člani svoje posadke in tovorum v končno pristanišče, vendar pa značilno tega pristanišča ne imenujejo. Izgubo tega nemškega parnika je razglasil tudi sovjetski radio.

V Rigi je razširjena tudi verzija, da je Nemčija v Baltiku razen parnika »Gneisenau« izgubila od početka vojne tudi še nekatere druge ladje. Med njimi se v prvi vrsti omenja nemški parnik »Lindau« ki se je potopil v noči od 10 do 11. decembra v bližini Klajpede. Parnik »Lindau« je bil namenjen z večjim številom potnikov in tovorum živine (3000 krav) v Nemčijo kamor pa zanesljivo ni prišel. Parnik je zadel na mino, ali pa se je potopil. O teh nemških izgubah čuvajo službeni krogi v Rigi strogo tajnost in tudi listi o tem ne smejo ničesar pisati.

Zadržane belgijske ribiške ladje

Bruselj, 4. jan. br. Francoske oblasti v Dunkerqueu in Calasu so zadržale več belgijskih ribiških ladij, ki so razširile ribolov na področje, na katerem je bil doslej prepovedan. Belgijski poslanik v Parizu je prejel navodila, da zaradi tega intervencija pri francoski vladi v prilog belgijskim rib čem.

Carigrad, 4. jan. AA. Neka britanska torpedovka je zadrla v vzhodnem Sredozemlju turški parnik »Uskudurak«, nato vremen s premogom in namenjen iz Turčije v Marseilje. Torpedovka je parnik odpeljala na Malto.

Danski varnostni ukrepi

Kodanj, 4. jan. j. (Havas). Danska vlada izjavlja, da bo zdala obsežne ukrepe v svrhu olajšanja kontrole in ocvanja stroge nevtalnosti danske države. V tem prizadevanju bodo v prvi vrsti organizirane mimske zapore pred Groensundom med otokoma Moen in Falster. Razen teh zapor bodo polčene verige min in prot podmorne mreže na jugu vstopa v Sonderborg.

Med Renom in Mozelo

Živahna obojestranska delavnost patrolj in letal do položaja v severni Evropi

Pariz, 4. jan. AA. (Havas). Včeraj, posebno jutraj, je bila delavnost patrol posebno živahna od Rena do Mozela. Zapadno od Saare je neka francoska patrola prodrla do nemške postojanke v globini 2 do 3 km. Ta pohod potrjuje, da je nemško vojaštvo razporejeno po gl. bini, kakor tudi francosko vojaštvo, ter da nima povsod istega značaja. V saarski pokrajini je prostovoljski oddelek zadel na sovražno patrolo in privedel nazaj nekaj ujetnikov. V Vogezih je francoska patrola zapazila dva močna nemška oddelka, od katerih je imel vsak približno 100 ljudi. Ker je bila patrola premajhna, da bi mogla izvesti napad, se je večje razporedila po terenu ter vsula na sovražne oddelke ogenj iz avtomatskega orožja. Nemški oddelki so se razbežali ter so imeli težke izgube. Francoska patrola se je vrnila v svoje postojanke.

Ugodno vreme je omogočilo živahno delavnost tudi letalstvu. Francoska letala so v štirih oddelkih v večji razdalji od 300 do 400 km odletela na nemško ozemlje, Nemci pa so letli nad zahodno pokrajino in so prišli precej globoko v smeri proti Parizu. Tudi nad severovzhodno pokrajino so letala nemška letala in so se vrnila v Nemčijo čez belgijsko ozemlje. Letalci so ogledovali bojišče in fotografirali posamezne kraje.

Francoski lovci so zbili na tla dvoje nemških letal, od katerih je bilo eno vrste Dornier, drugo pa tipa Messerschmitt.

Evakuacija Londona

London, 4. jan. br. Evakuacija Londona se postopoma nadaljuje. Sedaj se je pričelo odseljevanje v okolico ministrstvo za narod-

no zdravje. Funkcionarji ministrstva bodo zapustili mesto s posebnimi vlaki. Prvi vlak s 100 uradniki in družinami ter velikim delom arhiva ministrstva je davi zapustil London.

Nemško in francosko vojno poročilo

Berlin, 4. jan. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi objavilo naslednje vojno poročilo:

Na zapadu med Mozelo in Palatinatim gozdom je bil topniški zavrinalni ogenj nekoliko jačji kakor prejšnje dni. Tudi izvidniško delovanje je bilo nekoliko živahnije.

Letalski izvidniški polci nad Franci in Severnim morjem so se nadaljevali. Neko britansko vojno letalo, ki je priletelo luksemburško nevtralno področje, je bilo davi v bližini Aachena ustavljeno od nemških lovskih letal ter po kratkem zasledovanju sestreljeno, še preden je moglo prbežati nad belgijsko ozemlje. Razdejano letalo leži v bližini meje na belgijskih tleh.

Pariz, 4. jan. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi objavilo naslednje 245. vojno poročilo:

V pretekli noči ni bilo nobenih posebnih dogodkov.

Attlee na angleški fronti

London, 4. jan. br. Vodja delavske opozicije major Attlee, ki je včeraj obiskal angleško vojaštvo na fronti, je novinarjem izrazil svoje občudovanje za vojaške, ki so dovršili v kratkem času, odkar so se znašli v prvih linjah v Posaarju, že ogromno dela.

LETALSKI PODVIGI NA FINSKEM

Sovjetsko letalstvo neprestano napada finska železniška križišča, Finci pa sovjetska letalska oporišča — Na bojiščih nobenih važnejših dogodkov

Stockholm, 4. jan. s. (Reuter). Današnji švedski listi obširno poročajo o veliki letalski aktivnosti tako finskega kakor tudi sovjetskega letalstva tekom srede. Finci so predvsem s tremi bombniki napadli estonski otok Oesel, kjer imajo sovjetski letalci svoje vojaško oporišče in od koder po mnenju Fincev sovjetska letala napadajo finska mesta. Posebno se je pri napadu na Oesel izkazal italijanski letalec-prostovoljec, ki je upravljal italijanskemu letalu. V višini samo 80 m je letel nad otokom ter vrgele več zažigalnih bomb na sovjetske vojaške naprave, nato pa je še obstrleval s strojnico sovjetske vojske. Finsko izvidniško letalo, ki je po napadu preletelo otok Oesel, je ugotovilo, da so finski bombniki pogodili ponovno svoj cilj ter povzročili precejšnjo škodo. Vsa finska letala so se neoposredovano vrnila.

Finci nad Murmanskem in Leningradom

Finska letala so bombardirala tudi Murmansk in uničila neke petrolejske skladišče.

Nadalje so izvedli Finci polet nad Leningradom, kjer so finska letala metala letake z nedavnim radijskim govorom finskega zunanjega ministra Tannerja, v katerem je naslovil na sovjetskega zunanjega ministra Molotova še enkrat poziv za pametno ureditev sovjetsko-finskega spora. Tudi nad fronto na karelski zemljski ožini so finska letala metala letake, poleg tega pa še slike, ki kažejo, kako Finci dobro postopajo z ujetimi sovjetskimi vojakmi, kako jih dobro oblačijo in hranijo. Druge slike, ki so bile vržene iz letal, kažejo sestreljena sovjetska letala, uničene topove in tanke.

Sovjetski napadi na mesta ob Botniškem zalivu

Sovjetski bombniki so večer izvedli več napadov na finska mesta na skrajnem severu Botniškega zaliva. Pri napadih je sodelovalo skupno okoli 20 bombnikov. Napadeno so bila mesta Tornea, Kemi in Oulu (Uleaborg). V Torneu ob švedski meji so sovjetska letala bombardirala predvsem predmestja. Najvažnejši je bil napad na železniški most pri Kemi, preko katerega gre glavna železniška proga iz Švedske na Finsko. Po zadnjih poročilih je bil most pri napadu poškodovan. Če je to točno, bo zelo otežkočen dovoz vojnega materiala Finski, ki je še dolje pretežno po tej progi.

Pri napadu na Tornea sta bili dve sovjetski letali sestreljeni.

Čisti večerajšnji sovjetski napadi so imeli očiten strateški cilj, da uničijo ona železniška križišča in luke, preko katerih dobiva Finska pomoč iz inozemstva. Na ta način naj bi bila torej Finska izolirana od ostalega sveta.

Ruska oporišča na zamrznjenih jezernih

Vojaške strokovnjake zanima, s katerega oporišča so sovjetska letala izvedla napade na severno obalo Botniškega zaliva. Če so šli napadi iz Murmanska, so morala sovjetska letala preleteti skupno razdaljo okoli 1000 km. Edino drugo oporišče, ki je razmeroma v bližini, je Leningrad, od koder pa znaša razdalja zopet okoli 800 km, tako, da bi letala morala preleteti 1.600 km v obeh smereh. Zato obstoja verjetnost, da je sovjetska vojska na zamrznjenih jezernih v Kareliji ustanovila najbrže začasna oporišča za svoje bombnike, da so s tem napadi proti švedsko-finski meji olajšani.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 4. januarja. AA. (Havas) Sročil komunikacije finskega vrhovnega poveljstva pravi:

Na karelski zemljski ožini je vladala danes običajna živahnost sovjetskega letalstva. Blizu reke Taipale je sovjetsko topništvo ves dan pripravljalo napad pehote, ki je bil zelo krepak, a smo ga s hudimi izgubami odbili z ognjem topništva in pehote. V teku večera so Rusi napadli severno od Hatjalahti, toda napad smo zavrnili.

Severno od Ladoškega jezera se boji nadaljujejo. Ves dan je divjal hud in ogorčen boj za neko strateško točko. Razen tega se je opazila velika živahnost topništva in patrol. Blizu Antojokija so finski oddelki uničili oddelke ruskih čet, v katerem je bilo več strojne. Sovjetske protinapade smo zavrnili. V Suomusalmiju so Finci uničili sedem tankov. V odseku Juntusrate so finske čete prodirle do levega brega jezera Kokojärvi. Na drugih frontah nič novega.

Na obali Ladoškega jezera so se vneli manjši boji. Zaradi snežnih metežev in snega skoraj nikjer ni bilo vojaških operacij. V teku današnjega dne smo zbili tri sovjetska letala, večerj prav tako tri.

Sovjetsko poročilo

Leningrad, 4. jan. br. Stab leningrajskega vojnega okrožja objavlja naslednje vojno poročilo:

V teku 3. januarja se na fronti ni nič bistvenega pripetilo.

Srditi boji pri Salli

Helsinki, 4. januarja. AA. (Stefani) Po zadnjih poročilih, ki prihajajo iz severne Finske, se vedno trajajo srditi boji na področju Salli.

Helsinki, 4. jan. s. (Reuter). Z norveške meje poročajo, da so finska letala večer bombardirala luko Lihnamari pred Pečengo. Podrobnosti še niso znane. Sicer so se na skrajnem severu vojaška operacija zastale ter se udeležuje zaenkrat samo letalstvo.

V centralni in južni Finski, kjer so večerj popoldne prenehali snežni meteži, se je aktivnost na bojiščih zopet povečala. Iz Karelije poročajo finsko vojno poročilo o borbah pri Suomusalmiju. Finska vojska še nadalje zasleduje manjše porazne sovjetske divizije ter je zajela dokaj vojnega materiala.

Na karelski zemljski ožini so sovjetske čete izvedle večerj dva večja napada, ki pa sta bila oba odbita. Prvi napad, ki je sle-

dil po močni topniški pripravi, je veljal centralnemu odseku tega dela fronte. Večji oddelki sovjetske pehote so popoldne napadli finske postojanke, bili pa so odbiti s topovskim in strojnimi ognjem. Zvečer je sledil drug enako močan napad na drugem delu fronte.

Iz Leningrada poročajo, da prihajajo tja še vedno nova ojačenja za sovjetske čete na karelski zemljski ožini. Med novimi četami so predvsem oddelki iz Sibirije.

General Linder — poveljnik švedskih prostovoljcev

Stockholm, 4. jan. j. Havas. Ta teden odputje na Finsko švedski general Ernst Linder, ki bo prevzel poveljstvo nad švedskimi prostovoljskimi četami na sektorjih, kjer so bile uvrščene v finsko vojsko. V njegovem spremstvu odputuje na Finsko tudi član švedskega generalnega štaba podpolkovnik Ehrensvärd.

Švedski socialistični list o položaju

Stockholm, 4. jan. j. (Havas). Vojni poročevalci lista »Socialdemokraten« poročajo v svojem pregledu vojnega položaja na Finskem, da bi bili v bojih pri Aglajärvi kmalu zajeti dve sovjetski diviziji. Položaj sovjetskih čet je na tem frontnem sektorju, kjer so operacije zelo otežkočene zaradi močvirnatga terena, zadnje dni skrajno kritičen za sovjetske čete, ker so popolnoma odrezane od svojih oporišč. V bojih pri Suomusalmiju so bile izgube na obeh straneh zelo velike vendar pa se finske črte še zdaleka ne morejo primerjati s sovjetskimi. Dočim so na nekem sektorju izgubili Finci v obrambi približno samo sto mož, pa je obležalo pred finskimi okoli 1000 mož. Švedski vojakov.

Glede aktivnosti finske aviacije poročajo švedski dopisniki da so Finci iznašli nov sistem sodelovanja med finskimi smučarskimi četami in finskimi izvidniškimi le-

tali. Letala sproti obveščajo finske čete, ki posamično prodirajo globoko na rusko ozemlje, o kretanju sovjetskih čet, ki se jim na ta način Finci lahko varno izognejo. Tako se je s pomočjo letalstva posrečilo neki finski smučarski četi prodreti do murmanske železnice in jo v daljšem odseku razstreliti. Neki sovjetski tovorni vlak je pri železniškem mostu, ki so ga finske smučarske čete s podporo letalstva razstrelile, zgrmel v reko, pri čemer je bil izgubljen cel tovor novih tankov, namenjenih na severno bojišče.

Iz bojev pri Suomusalmiju in Kiantajärvi se naknadno še izve, da so Sovjeti vrgli v protinapad 17.000 mož, vendar pa so se morale njihove čete brez kakega uspeha spet umakniti, ker so jim finske čete, ki so tudi s svoje strani istočasno izvedle nekaj protinapadov, prišle na nekaterih mestih za hrbet in je grozila nevarnost, da bi bile prodirajoče sovjetske čete obkoljene in zajete.

Vzroki sovjetskih neuspehov

London, 4. jan. s. (Reuter). Današnji »Times« posvečajo uvodnik vojaškemu položaju na Finskem. Hvalijo vojaške uspehe Fincev v zadnjih 14 dneh. Za neuspehe sovjetske vojske vidi list dva razloga. Predvsem v Stalinovi nekompetentnosti za vojaške zadeve ter v njegovi napačni politični kalkulaciji. Pravi dalje, da bi Sovjeti lahko poslali proti Fincem boljše vojske iz severnih pokrajin, ki so bolj vajeni arktičnega podnebja. Toda znana stvar je, da se ruski vojski nikdar niso radi borili proti svojim sosedom. Zato je bilo treba na finski fronto poslati oddelke iz bolj oddaljenih predelov države. Stalin je napravil napako ko je iz političnih vzrokov odstranil mnogo najboljših sovjetskih poklicnih častnikov. Ruski vojak se je v prejšnjih časih boril s fanatično vero v boga in v svojo domovino. Sedaj je te vere oropan in politična gesla mu ne morejo nadomestiti.

Pritisk na Skandinavijo postaja vedno večji

Vso Evropo zanima, kakšno stališče bo zavzela Nemčija

Bern, 4. jan. j. (Havas) Čim bolj postaja aktualno vprašanje aktivne pomoči Finski s strani drugih držav, tem bolj zanima prizadete politične kroge vprašanje, kakšno stališče bo dokončno napravil te pomoči zavzela Nemčija. Zlasti so na tem zainteresirani nevturalni krogi v Berlinu, ki ne skrivajo vznemirjenosti, ker se Nemčija v tem do sedaj še ni precizno izrazila. Merodajni činitelji na Wilhelmstrasse se vzdržujejo objavitelj precizno stališče Nemčije v tem vprašanju, ter izjavljajo, da bo nemško stališče pač odvisno od vsakovrstnih okoliščin.

Glede prostovoljcev za Finsko poročajo berlinski dopisniki »Baseler Nachrichten«, da bo Nemčija vsakega Francoza ali Angleža, pa naj bi se udeleževal finske vojske tudi kot prostovoljec, smatrala kot sovražnika. V tem pogledu merodajni nemški krogi odločno zavračajo vsako primero z intervencijo legije »Condore« v Španiji z utemeljitvijo, da je šlo v Španiji za državljansko vojno in ne za vojno med različnimi narodi. Merodajni nemški krogi se do sedaj tudi še niso izjavili, kako bo Nemčija reagirala takrat, ko bosta Švedska in Norveška faktično pričeli igrati vlogo tranzitne dežele za angleške ali francoske prostovoljce, toda ves nemški tisk se že obširno bavi s tem problemom in pritisk nemške propagande na obe skandinavske državi postaja od dneva do dneva močnejši.

Berlin, 4. jan. br. Tisk posveča zmerom

večjo pozornost razvoju položaja v severni Evropi. Listi citirajo stališče Anglije in Francije, kakor ga je obrazložil večerajšnji »Manchester Guardian«, da bi namreč poraz Finske v veliki meri škodoval njunemu sedanjemu prestižu. Če bi Sovjetski Rusiji uspelo, na katerikoli točki prodreti na Severno morje, bi to pomenilo največjo nevarnost za Anglijo in Francijo. V Londonu spoznavajo, pravi »Börsen Zeitung«, da je Sovjetska Rusija neomajno na strani Nemčije.

Posebej citirajo listi članek nizozemskega lista »Het Vaderland«, ki izraža mnenje, da se v Londonu zmerom bolj zavedajo, da Angliji in Franciji z blokadno ne bo lahko premagati Nemčije in da se zato v Angliji in Franciji že pričeli pripravljati na pravo borbo z orožjem, ki se lahko razvame na morju, v zraku ali pa na kopnem. Ker je Slegfriedova linija neprobojna, mora torej Anglija polskati novo bojišče v Evropi. Očitno ga hoče najti na Finskem. Za Anglijo pa bo vojna na evropskem severovzhodu težka stvar, ker nikjer ne more zlahka spraviti svojega materiala na to fronto. Nemčija obvlada Vzhodno morje, Rusija pa Belo morje. Zato hočejo Angleži usmeriti svoje vojske transporte preko Skandinavije. Skandinavske države bi morale na kaj takega pristati le, če bi jim Anglija in Francija v resnici nudili vse garancije ne le za njihovo nevtralnost, temveč tudi za njihov obstoj.

Nemško posredovanje med Rusijo in Italijo

Amsterdam, 4. jan. br. »Nieuwe Rotterdamsche Courant« objavlja poročilo iz Berlina, po katerem si je pričela narodnosocialistična diplomacija prizadevati da bi izgradila naraščajočo nasprotstva med Italijo in sovjetsko Rusijo, ki se nastala za radi italijanskega odpora proti sovjetski vojni proti Finski. Tudi tisk je v Nemčiji pričel naglašati, da odnosi med Moskvo in Rimom niso tako zelo skajeni, kakor si to predstavlja mednarodno javno mnenje. Dejansko na interesnih področjih sovjetske Rusije in Italije ni nikakega razloga za tak spor. Nemški listi poudarjajo da italijanske interese na Balkanu vsi priznavajo in da jih tudi nihče ne ograža.

Rusko-bolgarski trgovinski dogovor

Moskva, 4. jan. br. V nasprotju z vestmi, ki so se razširile v tujini in po katerih naj bi nastal v trgovinskih pogajanjih med sovjetsko Rusijo in Bolgarijo zastoj, zatrjujejo tukajšnji poučeni krogi da pogajanja uspešno napredujejo in da bosta komarala za zunanjo trgovino Mikojan ter bolgarski minister Božilov že v kratkem parafirala novo pogodbo. Po tej pogodbi bo Bolgariji zagotovljen izvoz velikega dela njenih kmetijskih pridelkov v Rusijo, a Rusiji izvoz nekaterih vrst surovin v Bolgarijo.

Rusko-japonski trgovinski posveti

Moskva, 4. jan. s. (Reuter). V Moskvo je dospela japonska trgovinska delegacija pod vodstvom japonskega poslanika v Stockholm Delegacija se bo pogajala za sklenitev japonsko-sovjetske trgovinske pogodbe. Japonska hoče uvažati iz sovjetske Rusije predvsem petrolej, premog in rudnine, izvažati pa v sovjetsko Rusijo električne stroje, ladje, ribiške potrebščine in sojo.

še tesnejša zveza med Nemčijo in Rusijo

Po finskem mnenju ni izključeno, da bosta Nemčija in Sovjetska unija sklenili še vojaško zvezo

Helsinki, 4. jan. j. (Fin. tel. ag.) V finskih političnih krogih smatrajo, da utegne sedanji razplet vojaške situacije na Finskem postati v bližnji bodočnosti osnova za pričetek še tesnejšega sodelovanja med Sovjetsko unijo in Nemčijo. V teh krogih sodijo, da je sovjetski neuspeh na Finskem zadnji čas precej izpremenil stališče merodajnih sovjetskih krogov glede sodelovanja z Nemčijo ne samo na gospodarskem polju, kakor ga določa sovjetsko-nemška pogodba, ampak tudi v akcijah širšega političnega značaja. Vojaški zvezi z Nemčijo se je doslej najbolj upiral sam Stalin, vendar pa je nemožnost nagle vojaške likvidacije Finske tudi v njegovi okolici precej pridužila mnenje o smiselnosti take zveze.

V finskih političnih krogih so prepričani, da je postala Nemčija zaradi sovjetskega napada na Finsko in vojaške slabosti Sovjetske unije, ki se je pred vsem, svetom očitno pokazala, postala bolj previdna v razmišljanju možnosti vojaškega sodelovanja s Sovjetsko unijo. Ako pride do vojaške zveze med Moskvo in Nemčijo, se jim zdi malo verjetno, da bi Nemčija poslala na Finsko svoj ekspedicijski kor. Tudi intervencija nemške zračne sile na Finskem bi po njihovem mnenju prav tako ne bila odločilna. Kar se tiče ogražanja Švedske, pa pripominjajo v finskih političnih krogih, da je Švedska že ojačala obrambni sistem na svojih mejah ter ukinila vse potrebno, da bi vsak vojni

poskus na Švedskem postal za napadalca zelo težak.

London, 4. jan. br. Iz raznih virov prihajajo vesti, da je Hitler sklenil ugoditi Stalinovi zahtevi in podpirati sovjetsko Rusijo v vojni proti Finski. Le na ta način si je mogoče razlagati kampanjo nemškega tiska proti Švedski in Norveški, ki ima namen odrezati Finsko od ostalega sveta. Londonski listi danes pripominjajo, da hoče nar.-soc. Nemčija spraviti Finsko pod boljševo oblast in onemogočiti, da bi mali nordijski državi dospela pomoč, ki ji jo nudi ves svet. Listi pravijo, da so tega mnenja tudi nevturalni opazovalci v Berlinu, ki jim nemški uradni krogi takega nemškega stališča niti več ne prikrivajo.

Vprašanje obiska

Molotova v Berlinu

Berlin, 4. jan. s. Tukajšnji poluradni krogi so danes spet demantirali vesti, po katerih naj bi predsednik sveta komisarjev Molotov v kratkem vendarle obiskal Berlin. Demanti pa je bil podan v taki obliki, da si očitno v Nemčiji žele njegovega obiska, ki naj bi znova potrdil nemško-sovjetsko solidarnost. Pogajanja med Nemčijo in sovjetsko Rusijo pa napredujejo zelo počasi in po zatrjevanju nekaterih krogov dejanskega splošja še ni izdelan podroben program za sodelovanje obeh velesil na gospodarskem področju.

Kitajska zmaga

Sanghai, 4. jan. s. (Reuter). Iz Cunkinga poročajo, da so izvojevati Kitajci na novo leto veliko zmago nad Japonci. Tri japonske kolone, ki so prodirale proti severu od Kantona, so naletele na močne kitajske oddelke ter so se morale po 48-urni borbi s težkimi izgubami umakniti.

V Turčiji se zemlja še ni umirila

Ankara, 4. jan. s. (Reuter) Včeraj zjutraj so se potresi ponovili, in sicer tokrat pri mestu Josgad 150 km vzhodno od Ankare. Ker je bil že dan, so se ljudje laže rešili iz poslopij, ki so se rušila. Porušeni je več sto poslopij, smrtnih žrtev pa je primeroma malo.

Reka Evfrat je v svojem zgornjem toku skozi potresno ozemlje prestopila bregove. Več vasi je bilo popolnoma poplavljenih in uničenih. Vode se naraščajo. Zaradi poplavl v okolici Bruse in Adapa zara se je podrl 3336 hiš, 6 mostov je porušeni. Strokovnjaki izjavljajo da gre za slaba samo jakosti nasipov pri Brusi, ki so zdržali orjaški pritisk vode da se ni pripetila večja nesreča.

Moskva, 4. jan. s. (Reuter) Sovjetska vlada je odobrila za žrtve potresne katastrofe v Turčiji denarno pomoč v vrednosti 10.000 dolarjev. V tej gredi vidijo v tukajšnjih diplomatskih krogih dokaz, da sovjetska Rusija zaenkrat ne namerava izpremeniti svojih prijateljskih odnosov do Turčije.

Velike poplave na Portugalskem

Lizbona, 4. jan. s. (Reuter) Poplave v severni Portugalski zavzemajo vedno večji obseg. Približno 80 km severno od Lizbone je popolnoma pod vodo že šest vasi. Poplave so zahtevale več človeških življenj in več tisoč glav živine je utonilo. Železniški promet med severno Portugalsko in Španijo je vsled poplav prekinjen.

Madrid, 4. jan. s. (Reuter) Poplave Guadalquivira so zahtevale sedaj tudi več človeških žrtev. V Sevilji je mnogo hiš pod vodo. Železniška zveza med Seviljo in Cordoba je prekinjena.

18 oseb zgorelo v hotelu

Minneapolis, 4. jan. AA. Hotel »Marborough« je pogorel do temelja. V ognju je našlo smrt 18 ljudi, okrog 30 jih je pa nevarno opečen h. Ni še znana usoda 19 ljudi, ki so bili v hotelu, ko je nastal požar. Dostojni so mogli identificirati samo 12 oseb. Gasilci iščejo še zmerom po pogorščih ostale žrtve. Ogenj je nastal, ker je nekdo vrgel cigaretni ogoček v hotelsko smetišče. Širil se je s takšno hitrostjo, da so mnogi hotelski gostje poskakali skozi okna in se nevarno pobili.

Požar uničil dragocene umetnine

Toronto, 4. jan. br. V tukajšnjem umetnostnem muzeju je nastal velik požar, ki je napravil ogromno škodo. V muzeju je zgorelo večje število umetnin, ki so jih prepeljali iz vzhodne Kanade in deloma tudi iz Anglije. Zgorela je tudi podoba Kristusa v Kaani, delo Jacoba da Bassana, ki je sama predstavljala milijonsko vrednost. Škodo so dostoj ocenili na 5 milijonov kanadskih dolarjev.

Drzen razbojniški napad v Zagrebu

Zagreb, 4. jan. o. Sinoči okoli 20.30 je bil izvršen razbojniški napad na blaginjska zavarovalnica »Rossia Foncier« Nikola Rikova. Blaginjski je se v pisarni na Jelačićevem trgu 6 zakasnil pri nujnih poslih, ko je naenkrat začul šum v sosedni sobi, kjer je blaginjska. Ko je odprl vrata te sobe in vstopil vanjo, ga je udaril eden izmed razbojnikov po glavi. Rikov se je pričel z njim boriti, napadalec pa je priskočil na pomoč njegovim tovariš. Oba sta Rikova obvladala ter ga privezala k pisalni mizi. Nato sta mu preskalo žepa, da bi našla ključke blaginjske, kar pa se jima ni posrečilo. Ko sta videla, da blaginjske ne moreta odpreti, sta prerezala telefonsko žico in izginila. V blaginjski je bilo okoli 60.000 din, vendar pa roparja nista ničesar odnesla.

Skupščina učiteljev za defektno deco

Beograd, 4. jan. p. V Beogradu je bila večerj izredna skupščina udruženja učiteljev za defektno deco. Zborovanje je trajalo pozno v noč, danes pa so si udeleženci ogledali beograjske zavode za defektno deco.

Na občnem zboru je bil izvoljen nov odbor z dosedanjim predsednikom Rakovićem, upraviteljem pomožne šole za defektno deco v Zemunu. V upravi so poleg drugih Anton Ermenc, Mirko Dermelj, Albin Ogorelec in Gabrijel Janežič, v nadzornem odboru pa Bogomir Dobovšek. Največ so na skupščini razpravljali o izpremembi pravil in reorganizaciji udruženja v skladu z upravnimi izpremembami v državi. Sprejet je bil načelni sklep, da se osnujejo tri avtonomna društva v Beogradu. Zagrebu in Ljubljani, ki bodo koordinirala svoje delo. V tem smislu je bila pooblašena nova uprava, da pripravi spremembo pravil, naka bi sklicala izredna skupščina, na kateri bodo sprejeti končni sklepi.

Požar v Zagrebu

Zagreb, 4. jan. o. Ob 11.15 je izbruhnil požar v velikem skladišču Ignaca Franzana na Koturaški cesti. Požar je nastal v onem delu poslopja, ki sta ga vzela v najem inž. Ljudevit Šinger za shrambo materiala za ozkotirne železnice ter Stanko Kreč, tvorničar sode in plavila za perilo. Ker je bilo tu nakopičenega mnogo vnetljivega materiala, se je požar naglo razširil, vendar pa so ga gasilci, ki so hitro prispeili kmalu omejili. Zgorelo je precej materiala ter cenijo škodo na milijon dinarjev.

Inž Srkulj aretiran v Albaniji

Zagreb, 4. jan. o. Naše oblasti so zahtevale pri albanski vladi po diplomatskem potu izročitev inž. Marcela Srkulja, ki je bil aretiran v Korči in za katerim je zagrebška policija izdala tiralo zaradi poverljivosti pri udrženih električnih centralah Zagreb Karlovac.

Iz šolske službe

Beograd, 4. jan. p. Premješeni so učitelji in učiteljice: Mirko Lubić iz Zagradca v Bircno vas, Josipina Urbančić iz Lesc na Vrhniki, Vid Vrtančnik iz Vojnika v Celje, Andrej Zvan iz Turnišča v Dolno Lendavo, Antonija Čop iz Kočevske Reke v Staro Cerkev.

Upokojeni so učitelji in učiteljice: Antonija Gernek na Ježev, Marija Janković v Mariboru, Ivan Lesica v Ljubljani in Julija Klemenčič v Ljubljani.

Iz poštne službe

Beograd, 4. jan. AA. Pri poštne ravnanstvu v Ljubljani so določeni za nadzorstveno službo višji svetniki Miroslav Matjašić, dr. Josip Lebar in dr. Franc Janžeković; za šefa splošnega odseka višji tajnik Vladimir Bajuk, za šefa poštnega odseka višji svetnik Anton Suhač, za šefa ekonomskega odseka svetnik Epil, za šefa računskega kontrolnega odseka višji svetnik dr. Bogdan Kurbus.

Euwe—Keres

Amsterdam, 4. jan. s. (Ned. tel. ag.) Danes se je nadaljevala prekinjena osma partija šahovskega matcha med dr. Euwejem in Keresom. Po 45. potezi je Keres partijo dobil. Stanje je sedaj 4:4.

Strašna elementarna nesreča v Italiji

Udine, 4. jan. br. V severovzhodnem delu videmske pokrajine se je pripetila huda nesreča. Skala, ki se je utrgala v gori, je porušila dve hiši. V prvi je bila vsa družina, ki je štela 11 članov, ubita iz druge hiše so se ljudje v zadnjem hipu rešili.

Planinski ples podružnice SPD v Novem mestu je zaradi nepričakovanih ovir preložen od 5. na 6. januar.

Vremenska napoved

Zemunska: Po večini oblačno v vsej državi, ponekod sneg, na primorju pa dež. V severnih in severozahodnih krajih se bo nekoliko ohladilo. Temperatura se bo dvigala v ostalih predelih.

Naši kraji in ljudje

Marica Bartolova

Umrla je po dolgem trpljenju pisateljica gospa Marica Bartolova. Po rodu je bila Nadiškova iz Trsta, kjer se je rodila 10. februarja 1867. Odlotila se je za učiteljski poklic in je doživela učiteljsko v Gorici. Kot učiteljica je službovala izpočetka na Proseku, potem pa v Trstu pri Sv. Ivanu. Temperamentna, nadarjena, vneta za vse lepo in plemenito je v devetdesetih letih preteklega stoletja začela z vno sodelovanjem pri prebujanju slovenskega in primoreškega rodu. Našla je vedno bolj v ospredje ter postala glavna buditeljica narodnega in prosvetnega bivanja med slovenskim ženskim v Trstu. Marjivo je sodelovala pri »Edinosti«, dopisovala je »Slovenskemu narodu«, sama pa je od 1897 do 1900 urejevala »Slovenko«. Ne le da je prvi slovenski ženski list izvrstno vodila, mar-

več je tudi znala pritegniti v svoj krog vrsto odličnih slovenskih talentov, hkrati se je tudi sama posvetila pripovedništvu. Napisala je vrsto povesti in slik iz tržaškega velkomestnega okolja in iz učiteljskega življenja. Realistično slikanje ženskih življenjskih odnošajev je odlikovalo njeno prozo, pisala pa je tudi pesmi. Izven »Slovenke« je priobčevala svoje pripovedne spise v »Ljubljanskem zvonu«, »Ženskem svetu« in še marsikod. Njena najbolj znana dela so »Moja prijateljica«, »Na obale«, »Strte peruti«, »Slike in slike iz življenja«, »Pod streho«, »Fata morgana« in vrsta manjših.

Ko se je poročila, se je z ljubečim materskim srcem posvetila svoji družini, imela pa je vse do zadnjega dovolj smisla za vse naše javno in narodnoobrambno delo. Njen lep značaj izpričujejo zlasti tudi njene manjše stvarice, ki jih je objavljala v »Zvončku«. Po vojni se je gospa Marica z družino preselila v Ljubljano, kjer je bila deležna splošnega iskrenega spoštovanja, kakor prejšnje čase v Trstu. S svojim delom se je trajno vpisala v našo kulturno povestnico, s svojimi značajem in trpljenjem pa si je zagotovila ganljiv spomin med vsemi, ki so poznali to čustvujočo, tiho trpečo slovensko mater.

Martin Kovač

V Trnovem je izdihnil plemenito dušo gospod Kovač Martin, oblatni inšpektor fin. kontrole v pokopju.

Pokojnik se je rodil 1. oktobra 1868 l. v Račici pri Zidanem mostu. Gimnazijo je obiskoval v Celju. Posvetil se je finančni stroki in v zlati Pragi je napravil strokovni izpit. Služboval je v raznih krajih ožje domovine. Bil je vseskozi odločen naprednjak. Zato so ga neštokrat preganjali. Nikdar ni klonil nasilnikom. Vedno je pomorno dvignil glavo ter smelo zabrusil pre-

ganjalcem v obraz: »Slovenec sem in ni me sram, da me je rodila slovenska mati!« Tako je bila njegova življenjska pot polna bojev in težav, ki pa jih vedrega obraza preстал.

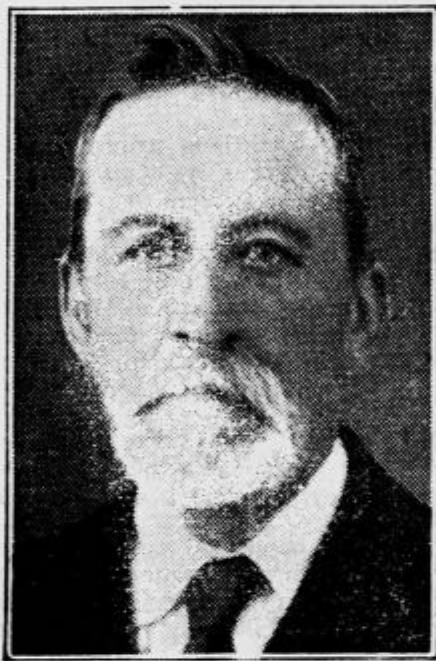
Kot je hodil, je bodril in vzpodbujal ljudi k narodni zavednosti. V svoji stroki je bil poznan kot odlični strokovnjak. Leta 1917. je postal finančni komisar, leta 1925. pa oblatni inšpektor. Bil je predsednik saveza uslužbenec finančne kontrole kraljevine Jugoslavije. Vzgojil je velik kader narodno zavednih ljudi svoje stroke in jim dal koristne nauke za življenje. Vsi se ga s hvalečnostjo spominjajo. Upokojen je bil 1. aprila 1928. V Trnovem si je ustvaril miren in skromen dom, kjer je užival zasluzeno pokojnino. Vsa leta je bil član naprednih organizacij, večletni tajnik podružnice CMD Krakovo-Trnovo, blagajnik gospodarskega društva za isti okraj, častni član CMD.

Pokojnik je bil vzor dela, velik poštenjak in kristalno čist značaj, zato ga bomo vsi pogrešali. Pogreb bo danes iz hiše žalosti v Koseskega ulici 20 na pokopališče k Sv. Križu. Splošno priobjavljenemu ranjniku blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Fran Blažon ima dva jubileja

Devetdesetletnico svoje rojstva in ob enem šestdesetletnico svojega zakona doživlja te dni čila in zdrava, duševno bistra in še vsa povezana s sedanostjo Filemon in Baucis naše široko razvejane familije. Trdoživa in do skrajnosti vedra je ta naša familija, v kateri je zdaj naš univerzalni »stric« Fran Blažon postavil s svojimi 90 leti rekord.

Dne 3. januarja 1850 je bil rojen v Planini pri Rakeku in izhaja iz znane ugledne zmerom narodno zavedne rodbine Blažonov, pristnih Kraševcev. Dovršil je gimna-

zijo v Gorici in vstopil v službo železničarjev. Služboval je kot železniški uradnik v Logatcu, na Nabrežini in naposled v Gorici. Kot višji revident Južne železnice je šel v pokoj. Kjerkoli je služboval, je bil član naprednih društev, podpiral najrazličnejše narodne akcije, romaj z idejo vno na skupščine Društva sv. C. in M., bil vsa leta naročnik in temeljit bralec Slovenskega naroda, Jutra, Donovine, Slovana (prvega in drugega) in si nabavil veliko knjižnico slovenskih klasikov in modernih. Pa je tudi njega zajela vojna in bežati je moral iz Gorice. Zatekel se je v Velikovec, a hitro so zvedeli, da je Blažon »p. v.« in internirali so ga v Celovcu. Zena mu sploh ni vedela, kje je. V Gorici sta pustila in izgubila vse: pohištvo, obleko, knjižnico i. dr. Končno sta se zakonca vendar našla, se potikala po Štajerskem se usidrala v Ptuj in nato v Mariboru, ter se končno

za stalno naselila v Ljubljani. Kot begunca sta dosti pretrpela in prestala tudi najhujše: sin Milan je padel v svetovni vojni. Ostala sta jima še dva sina: Fran, postaje-načelnik v p., ki se je iz Dravograda preselil v Ljubljano, in Davorin, višji davčni nadzornik v Logatcu. Kakor oče sta oba zavedna Jugoslovenci.

Pred 60 leti se je jubilar oženil z Josipino Kasteljevo, hčerjo takratnega ljubljanskega hotela in restavrianta »Bavarski dvor« (na sedanji Tyrševi cesti). Blizu sta bila glavni kolodvor in glavna bolnišnica. Zelo ugleden je bil v tistih časih »Bavarski dvor«, zbirališče ljubljanske inteligence in podeželske gospode. Tako je prihajal

Redukcije tekstilnega delavstva v Kočevju Družba »Slavoteks« je odpustila vse svoje delavstvo

Kočevje, 4. januarja. Poročali smo že o težavnem položaju delavstva v Kočevju, ki v splošnem splošno stalno in redno zaposleno. Rudnik dela zdaj s polno paro. Sprejeti so bili novi delavci, tako da jih je zdaj zaposlenih skoraj 200. Vendar je to komaj osmina nekdanje maksimalne zaposlitve. Težak pa je položaj tekstilne. V »Tekstilni« delajo samo 3 dni v tednu »Slavoteks« pa je preteklo soboto vsemu svojemu delavstvu odpovedal delo.

Z letom 1939. je namreč potekel rok, do katerega je bila prisilna uprava nad nekdanjo tovarno G. Horaka da slednjo v našem družbi »Slavoteks«. Tovarno je imela nekdanja družba »Kočevje«, nato »Triglave

tja tudi Fran Blažon in odvedel Josipino; že prej pa je prihajal tja iz bolnišnice tudi mladi zdravnik dr. Ljudevit Vasič, ki je prvi odvedel starejšo Marijo, mojo taso. Josipina ima zdaj 82, Marija pa 69 let! Takih trdoživcev imamo in smo imeli še več. Zato sem trdil, da »mo trdoživa familija«.

Stric jubilar je flegmatik; prenese vse, zamahne in se smeje. Pa srečen je s svojo Baucido, bistro, skrbno ženo, ki mu je hraber tovariš v življenju tegobah, bridkosti in redkih sladkostih. Vse jima je vihar razdeljal, a klonila nista. Čelo v današnjih razmerah ob svojem jubileju nista pozabila revežev in narodnih društev; darovala sta za ljubljanske mestne reveže v cukrarni, podpor. društvu voj. slepcev, ubogim gluhih-nemim, Sploš. žensk. društvu in ljubljani. Kolu j. s. sester po 200 din, ubogim občanom v Planini pri Rakeku pa 1000 din.

Se mnogo let zdrava in vedra! Fr. G.

Zima in njene zagate Mraz pomalem popušča in zapadel je nov sneg — Na jugu volkovi obiskujejo vasi

Ljubljana, 4. januarja. Južno vreme, ki je začelo večeraj popoldne prevladovati, vzdržema vztraja in v njegovem znamenju je potekel tudi danšnji dan. Na vse zgodaj je začelo po malem snežiti in sneg je padal še pozno v večer. Temperatura, ki se je še večeraj držala precej nizko, se je davi ob 8. povzpela na najnižjo mero današnjega dne — 5 stopinj, popoldne pa je narasla na —1 Celzija. Vlakci sicer še zmerom prihajajo z velikimi zamudami, vendar kaže, da je začel mraz v vsej državi popuščati.

Zemun, 4. januarja. Množina ledenih plošč, ki plavajo po Dunavu z mrazom naglo narašča in vsi parkirki, tovarni in potniški, so se umaknili v svoja prežmovališča, da se je ustavil ves promet. Z Dunavom pa je zamrlo življenje tudi na Savi, Tisi in Dravi. Zima in led sta našemu rečnemu prometu prizadejala, toliko večjo škodo, ker je bila začne čase plojba po Dunavu izredno živahna. Številni parniki so vozili iz Rumunije, zlasti velike tovorne brnca in nafte za Nemčijo in Sloveško. Nemčija je zase naročila vse razpoložljive zaloge petroleja in nafte v Rumuniji, da je morala naša država kriti svoje potrebe drugod, posebno v Ameriki. Mnogo naših parnikov, ki so se morali zatoči v pristanišča, je nato vorenjenih z blagom in je škoda toliko večja.

Sarajevo, 4. januarja. V Bosni vlada že tečen dni izredno oster mraz, ki še narašča iz dneva v dan. Zaradi snežnih zametov je promet na mnogih cestah ustavljen, vlaki pa vozijo z velikimi zamudami. V Tuzli so imeli večeraj zjutraj — 22 stopinj Celzija, pa še celo v Dubrovniku je temperatura padla na —1. Zaradi hude zime so volkovi začeli napadati kmečke vasi. V neosrečni okolici Pazarića so volkovi napadli čredo drobnice in poklali 15 glav, v Ploču pri

Tarčinu pa so raztrgali vola. Volkovi napadajo tudi konje v vpregi na cestah.

Sokobanja, 4. januarja. V južnih krajih je mnogo drobnice in živine še zmerom na plinskih pašnikih, kjer jo kmetje puščajo do prvega snega. Te čni so pastirji kmetske Vojisava živinčarja iz Mužinca pri Sokobanji gnali čredo v dolino, ker je v gorah pričel padati sneg. Na poti je čredo in pastirje zajel metež z viharjem in zameti so pokopali vseh 50 ovac pod seboj.

Nerodnosti vlakov

Zagorje, 4. januarja. Potniški, ki so se v torek vozili s popoldanskim vlakom iz Ljubljane so na poti proti Zidanemu mostu doživeli nekaj razburljivih presenečenj.

Zaradi lit jakega lokalnega vlaka, ki vozi pol ure pred njim, se ta vlak ustavi najprej šele v Litiji. Očitno pa je dobil na poti od Ljubljane tolikšen zagon, da strojevodca na lit jski postaji ni mogel zavreti garniture, temveč je ustavil šele daleč onkraj kolodvora, da so morali potniki, ki so čakali nanj, daleč po snegu do vagonov. Potem je prišla vsa reč spet v tek, na Savi pa še hujša zadrega. Vlak je vozil kar mimo postaje in ustavil precej daleč na odprti progi, da ljudje, ki so bili namenjeni na Savo niti izstopiti niso upali saj na železnici do nesreče nikoli ni daleč. Čez kakšnih 16 minut postanka je lokomotiva spet prišla v gibanje in zrinila garnituro nasej na savski kolodvor. Vlakospremo osebje, kakor se to v uradni slovenski reči, je bilo pač po pravici ugotovilo, da zavore niso v redu. In vsi skupaj so napravili strategičen načrt, kako bodo v Zagorju vendarle ugnali vraga. Že nekaj kilometrov pred zagorskim kolodvorom so potniki začeli, da so zavore stople v akcijo. A ko je vlak dosegel postajo, jo je spet

mirne duše kurlil dalje, čeprav so se celo vsi sprevedniki lotili zavor. Čeprav je bila vsa reč zelo neprimerna pa potnik, še niso preveč godrnjali, ker so v zadnjem ponedeljskem »Jutru« čitali, da je vlak v Beogradu za Silvestrovo celo vse potnike pozabil na postaji.

Za tokrat naj bo — hujše nesreče le ni bilo. A na tem delu proge se zelo pogosto trgajo plazovi iz hrbov nad njo. Kako pa bi bilo, gospoda moja, če bi obhodnik ali čuvaj nekje z rdečo zastavo hotel signalizirati strojevodji, naj ustavi, ker nekaj sto metrov dalje preži smrt na vlak? Če se spomni mo pogostih nesreč na železnici v tem delu Zasavja, pa se človeku le malo naježijo lasje.

Spomin na družabni večer CMD pred 41 leti

Ljubljana, 4. januarja.

Ko prirejata šentpetrski podružnici CMD svoj prvi družabni večer v Trgovskem domu, naj bo v vzpodbudo navedenih nekaj spominov, ki nam jih je povedal marjivi sodelavec pri CMD, upokojeni finančni nadzornik g. Ivan Rostan.

»Bilo je pred 41 leti Prireditelj prav enakega imena je bila na Sv. Petra cesti v takratni gostilni pri »Hafnerju«. Lastnik teh prostorov je bil še živi član CMD g. Adolf Hauptman. Predsednik podružnice je bil tedaj g. Martin Malenšek, župnik šentpetrske župnije, vnet Cirilmetodar, eden izmed tistih redkih naših duhovnikov, ki so nekdanj kakor danes vedeli ceniti pomen naše narodne obrambne družbe. Bil je blag mož, pokopan je pri Sv. Križu, prvi pri vhodu. Pokroviteljstvo nad večerom je prevzela gospa Franja Tavčarjeva. Med narodno zavednimi Slovenci je bilo res mnogo zanimanja za vso družabno prireditev. Tudi takrat je bil spored prav pester. Pokojni Matija Hubad, dirigent Glasbene Matice, je z ostalimi kulturnimi delavci šentpetrskega okraja poskrbel za nekatere lepše točke. K sodelovanju sem bil povabljen tudi jaz. Sam očka Hubad me je naprosil naj deklamiram na prireditvi Gregorčičevo »Olkje«. Takrat mi je bilo šele 22 let in ne morem dopovedati kako sem se počutil počakanež z vabilom, da bom smel sodelovati na tako važni, na Ciril-Metodovi družabni prireditvi! Seveda sem se začel takoj pripivljati in oče Hubad mi je sleherni dan friziral izgovor in kretanje, da me spodobno pripravi za nastop. Na veseličnem prostoru se je zbralo seveda polno občinstva. Zastopana je bila vsa Ljubljana, vsi sloji. Da, takrat smo znali prav vrednotiti narodno obrambno delo CMD. Vsi smo bili složni, vsem nam je bila CMD kakor ognjišče, pri katerem se lahko vsi ogrejemo. Danes, da še prav posebno danes bi moralo biti enako. Ali naj venomer ponavljamo, kako kravato resno nam je zlasti v današnjih časih potrebno narodno obrambno delo? Toda nazaj k prireditvi! Pred tolikšno množico sem torej nastopil in pričel na znamenje očke Hubada deklamirati Slo je kakor namazano. Marsikatero oko se je orosilo in to me je sproti še bolj podžigalo. Bilo je mnogo odobravanja, sam oče Hubad mi je čestital, ostali ugledni gostje tudi župnik Malenšek in gospa Tavčarjeva sta mi pozneje napisala priznavalno pismo, ki ga še danes hranim. Bil sem ponosen, ne zavrlo nastopa, marveč zato, da sem vsaj na ta način lahko doprinesel svoj pošten delež za prepotrebno Ciril-Metodovo družbo. Pošel sem se je še temeljiteje oklenil in bom ostal pri njej do zadnjega diha. Ob 50-letnici šentpetrske podružnice in pri takratni prireditvi sem bil njen glavni blaginjak. Danes ne deklamiram več, toliko pa lahko storim, da vabim na to narodno družabno prireditev vse, ki spoznavajo potrebe naše CMD. Čisti dobiček prireditve je namenjen pravkar dograjeni Ciril-Metodovi šoli pri Sv. Treh kraljih, in to pove dovolj...«

Sokoli! Posečajte in podpisajte Sokolski kino v Šiški!

Pri tem filmu bodo vse dame navdušene — vsak moški pa si bo domišljjal, da je tudi on »BEL AMI«

Danes premiera najsijajnejše, najduhovitejše filmske komedije sedanosti po slovitem romanu Guy de Maupassanta, ki je izšel v O. Zupančičevem prevodu pod imenom »Lepi stricček«. V tem veselem, razigranem, zabavnem filmu opojnega šarma, romantične igra sam **WILLY FORST** — ki vodi tudi režijo!

BEL AMI

Poleg Willy-ja Forsta igrajo še Olga Čehova, Ilse Werner, Hilde Hildebrandt, Lizzy Waldmüller, Joh. Riemann. — Ob 16., 19. in 21. uri. KINO UNION, tel. 22-21.

Kulturni pregled

Dvoje literarnih gostov iz Srfije

Za Silvestrovo in Novo leto sta se mudila v Ljubljani pri svojih bolgarskih prijateljih dva ugledna gosta iz Sofije: pesnica ga Elzabeta Bagrjana in pisatelj Matvej Velej.

Ga Bagrjana je po splošni sodbi najboljša bolgarska pesnica. Njene zbirke »Večna in svetla«, »Morska zvezda« in »Človeško srce« sodijo med reprezentativna dela bolgarske literature. Minilo je že deset let, kar se je prvič pojavila v naši sredini in od tega časa se neugmno zanima za slovensko kulturno življenje. Pred odhodom mi je pravila:

— Tokrat sem pri vas prvič pozimi. Slovenija je bila doslej v moji predstavi vedno zelena sveža sočna; nsem si je mogla zamisliti drugače. Sedaj sem jo spoznala v njeni beli zimski lepoti in ne morem reči, da bi bila razočarana; tudi v tej barvi je vaša domovina močno milavna. Posebej me bo vabila iz daljave še s svojo zimsko poezijo. Bila sem te dni na izletu: z gradu Strmolna smo šli peš na Velesovo. Ta pot se mi je zdelala kakor pravilica. Tiste baročne cerkve z njenimi umetniki slikami in stariškimi jastikami se bom spominjala vedno kadar koli bom mislila na zimsko Slovenijo z Alпами v večnem soncu. Pa tista večerna pot nazaj, v gozdu: zares, čista poezija! Škoda, da ne morem ostati pri vas na smučanju. Na vprašanje, kaj je z njenim prevodi iz slovenske poezije, je odvrnila bolgarska pesnica:

— Imam dokaj prevedenih pesmi ki so mi obležale v prvi redakciji; čakam prilike, da te prevode še opolnim. Mikalo bi me, pripravljaj majhno zbirko samih izbranih prevodov iz slovenske lirike; verujem, da bi bila v Bolgariji zelo dobro sprejeta. Večjo antologijo bi mogla pripraviti samo skupno z Dim. Pantelejem, ki poleg mene edini izmed bolgarskih književnikov pozna sodobno slovensko slovstvo.

Razgovor je nanesel na prevajanje poezije.

— To je najtežje delo — je dejala ga Bagrjana — lahko da kdo zbornico pozna bolgarsčino in slovenščino, pa bo vendar prevajal slabo. Samo resnični tvorniki pesni ki bi smeli prevajati poezijo. Take prevajalce si moramo v medsebojni stiki šele ustvariti. Jugoslov.-bolgarska liga naj bi skrbela, da bi dobili Slovenci prvostopenjsko prevajalca za bolgarsko poezijo in prav tako za prozo. Pri prevajanju sodobne poezije je najboljše, če sta v stiku prevajalec in avtor. Vaši prevajalci bi morali prihajati v Bolgarijo, v Sofijo in na kmete, da bi s pri viru izpopolnjevali jezikovno znanje in se posvetovovali z avtorji. Morda bi to ne bilo združeno z večimi težočami, če bi se organizirala medsebojna zamenja v počitniških mesecih.

G. Matvej Velej je eden najboljših mladih prerojalstov. L. 1937 je objavil zbirko eksotičnih novel »Prah za čredami«, nato

Elizabeta Bagrjana

pa veliko novelo »Zasidrana ladja«. Mnoge povesti v prvi zbirki, so posnete iz življenja na brazilskih farmah, zakaj pisatelj je preživel več let v Braziliji. Skupno z go. Bagrjano je spisal gledališko igro »Gospa«, ki so jo pred leti vpriporili v sofijskem Nar. gledališču. Sedaj je med vodilnimi nameščenci sofijskega radija, v listu »Mir« pa redno objavlja svoje duhovite, večidel satirične podliske, ki imajo široki krog čitateljev.

— V Ljubljani sem prvič, — mi je dejal g. Velej. — V Sofiji sem videl mnoge jugoslovanske kulturne delavce in pisatelje in si šel marsikaj lepega o vaših krajih: sedaj sam obžalujem, da uitemnem ostati le dva, tri dni. Če pomislite, kaj pomeni 2000 km vožnje v zimskem času, tedaj verjamete, da je za tak izlet treba

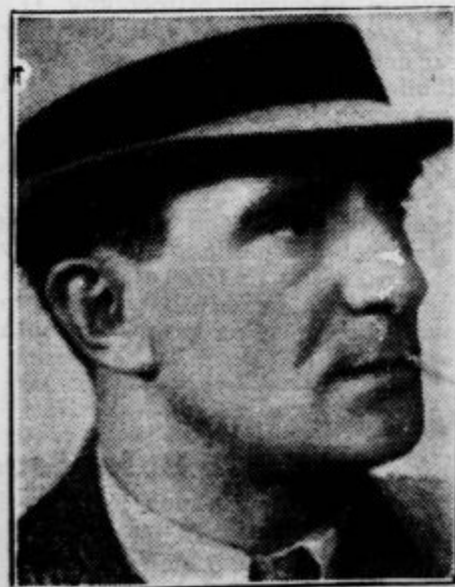
kaj več kakor samo zvedavosti. Nisem niti malo razočaran. Preživel sem nekaj dni v prijateljski družbi dobrih ljudi, udeležil se tradicionalne slovenske »krokarije« na Silvestrovo, skušal občutiti genia loci. Opazil sem, da so mladi ljudje pri vas kakor pri nas zdravi, polni življenja in življenjske radosti; človek dobi vtis: zares zdrav narod! Večraj sem bil v Cerkljah pri Kranju, videl sem iz bližine slovenske vasi, ki so lepe in čiste, a v njih prebivalci dobri. Ni ušlo mojim očem dejstvo, da stoji vaše kmetijstvo na znatni višini; pri nas so še patriarhalne razmere. S komur koli sem govoril, vsak me je vprašal: »Kaj mislite v Bolgariji, bomo morali v vojni ali ne?« Videti je, da dela svetovni položaj hude skrbi ukim in neukim ljudem. Ko sem gledal vaše kraje v njihovi nepozabni zimski poeziji, sem postal žalosten ob misli, da bi mogla kdaj vojna opustošiti tako vzorno urejeno in krasno deželo, kakor je Slovenija. Kakor pri nas, si tudi pri vas vse želi, da bi se lahko v miru razvijali in napredovali!

— Glede našega zblizevanja sem se mogel pri vas prepričati, da ni samo beseda, marveč resnica, želja in potreba. Pred desetimi leti, ko sta prispeili v Ljubljano gospe Bagrjana in Dora Gabe, ni menda nihče med vašimi pisatelji poznal bolgarske literature, a tudi mi v Bolgariji nismo niti malo poznali vašega kulturnega življenja. Danes, po desetih letih, prihajamo k vam, kakor da bi prišli med svoje in tudi vaši se čutijo pri nas domače. Razstave knjg, gostovanje pevcev in gledališč, koncerti pevskih zborov — vse to naša je zblížala in to kulturno delo se odraža tudi v ljudstvu. Na tej poti je treba nadaljevati, zakaj samo preko kulture, ki sega na področje duha in srca, bomo do-

segli trajne rezultate v našem zblizevanju in sodelovanju.

Glede sedanjega položaja bolgarske književnosti je dejal g. Velej, da so vojni dogodki v svetu povzročili v Bolgariji najprej poplaj in zastoj. To je vplivalo tudi na pisatelje, zato je letošnjo jesen slovenska produkcija dokaj oslabela. V zadnjem času se položaj popravila, izšlo so že 3-4 pomenljive literarne novosti; in za januar lahko pričakujemo nekoliko razmah knjižne proizvodnje.

— Zelo razveseljuje je, — je izvajal nadalje g. Velej, — da se bolgarski spisi prevajajo v slovenščino in srbohrvaščino, vendar se bodo dosegle resnične kulturne koristi samo tedaj, če bo izbira kar najskrbnejša. Obžalovati je, da so med pre-

Matvej Velej

Domače vesti

* Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca decembra 1939: 1. Podružnice: Planina pri Rakeku 230 din; Litijska 1.064,50 din; Ravnica na Pohorju 251 din; Hrastnik m. 400 din; Hrastnik z. 672 din; Dol pri Hrastniku 460 din; Lokavec 400 din; Domžale 400 din; St. Jernej na Dol. 120 din; Poljane-Pevanje 350 din; Sv. Lenart 300 din; Tolsti vrh 250 din; Celje m. 1.508,25 din; Celje z. 125 din; St. Ilj v Slov. gor. 150 din; Ljavograd 841,75 din; Mokronog 120 din; Dovje — Mojstrana 263 din; Ravnica z. 395 din; Kamnik z. 787 din; Slovenska Bistrica 1778 din; Ormož z. 200 din; Gornja Radgona 1.125 din; Belinci 414 din; Krško z. 326,50 din; Gradisce 500 din; St. Vid — Grobelno 120 din; Radeče 125 din; Beograd 782 din; Ljubljana šentpeterska z. 702 din; Ljubljana šentjacobsko-trnovska m. 30 din; Ljubljana šentjakobsko-trnovska m. 160 din; Ljubljana šentjakobsko-trnovska z. 160 din; Ljubljana-Bežigrad 200 din; Ljubljana, prva ljubljanska m. 24 din; Ljubljana mestna z. 300 din; Ljubljana—Šiška m. 100 din. II. Nabirališča: Dr. Juro Hrašovec, Celje, 50 din. III. Ivana Vrhovnika sklad: Ana Letnar, Ljubljana, 100 din. IV. CM-obrambni sklad: Dr. J. Rebernik, Celje, 134 din. V. Namesto novotnih čestitk. Oziroma govolo na darila: Neimenovan, Ljubljana, 300 din; Dr. Otmir Pirkmajer, Ljubljana, 100 din; Ing. Janko Metković, Ljubljana, 100 din; Dr. Josip T. Kar, Ljubljana, 50 din; Dr. Komrad Janežič, Ljubljana, 50 din; Dr. Vinko Vrhunec, Ljubljana, 300 din; Josip Selovin, Ljubljana, 200 din. VI. Za šolo pri Sv. Treh kraljih: Ferdo Primc, Celje, 50 din; Jakobina dr. Žitkova, Ljubljana 20 din. VII. Razni prispevki: Tvorina Bata, Borovo, 100 din; neimenovan, Ptuj, 200 din; zbirka meščanske šole, Trbovlje, 112 din; Ivanka Ogulin, Vrtača, 200 din; Kolinka tovarna, Ljubljana 250 din; Keglašič klub v Zvezbi 500 din; neimenovan 600 din; neimenovana družba 100 din; družina Germek-Pečenko, Ljubljana, 100 din; D. novšek Naša in Kesič Mica, Zagreb, 200 din; skupaj 19.950 din. (—)

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grelne vode, zažeti te zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogled št. 3. št. 50474/35.

* Novi grobovi. Iz Erzdindjana je včeraj prišlo v Ljubljano in v Kostanjevico na Krki brzojavno sporočilo, da so med žrtvami silovitega potresa v Turčiji gg. inž. Viljem Dawid, njegova soproga Elvira ter njuna otroka Gietni Peter in Sletna Ksenija. Gospa Elvira je bila iz ugledne rodovine Zilindrove iz Kostanjevice, sestra soproge našega uredniškega tovariša g. Boža Borštnika. — V Gribljah ob Kolpi je umrla gospa Dora Zupančičeva. Zgledna žena in mati sledi v grob v polletu umrlemu soprogu, stara šele 46 let. — V Ljubljani je umrl mestni služitelj g. Avgust Kavčič. Pogreb bo jutri ob 14. iz Gerbičeve ulice 10. — V šmartnem pri Litijski je umrl ključničarski mojster g. Janko Kepa. Pogreb bo jutri ob 15. — Pokojnik blag spomin žalujočim naše iskreno sožalje!

* Sodelovanje policije in meščanske zaščite v Zagrebu. Novi poveljnik policijske straže v Zagrebu Milan Gerot je v sredo prevzel svoje posle. Pr. tej priliki je sprejel zastopnike tiska in jim dal kratko izjavo o svojem načrtu za bodoče delo in reorganizacijo straže. Poudaril je, da bo policija v prvi vrsti pratelj in zaščitnik meščanstva. Sodelovanje redarstva in meščanske zaščite se bo v bodoče še poglobilo in razširilo. Zato bodo člani meščanske zaščite sprejeti v policijsko šolo, ki se snuje za banovino Hrvaško, da se pouče o tehnični redarskega dela. Policijska straža v Zagrebu šteje 836 mož, po mnenju novega poveljnika pa bo treba to število v kratkem zaokrožiti na 1000. Prav tako naj bi se tudi število policijskih oficirjev povečalo od 25 na 30, število nadstražnikov pa od 29 na 50.

* Pravda za milijonko dediščino. Pred sarajevskim šerjatskim sodiščem se nekaj dni teče razprava o zapuščini bogatega industrijalca in veleposelnika Ahmeta Ahmetaseviča, ki je lani umrl in zapustil premoženje v vrednosti 15 milijonov. Ahmetasevič je bil oženjen, a v zakonu ni imel otrok, leta 1923 pa se mu je rodila nezakonska hčerka Šefika, ki jo je imel z neko

drugoverko. Ahmetasevič je šefiko vzgojil v muslimanski veri. Šerjatski zakon določa, da ma nezakonski otrok muslimana, če je bil vgojen v muslimanski veri in ga je oče pred dvema pričama priznal kot svojega, enake nasledstvene pravice kakor zakonski otroci. V smislu teh določil bi imela 16letna Šefika podedovati okrog 7 in pol milijona, medtem ko bi si drugo polovico delili Ahmetasevičeva vdova in ostali sorodniki. Mnoge prče so potrdile, da je Ahmet Ahmetasevič šefiko v resnici priznal za svojo hčer, njegova žena in brat pa sta to zanikala. V Sarajevu vlada veliko zanimanje za izid pravde.

* Pomankanje premoaga ustavlja pomorski promet. Kljub intervenciji zagrebške banske oblasti prometovnika v Mostaru in Sivericu ne moreta »Jadranski plovilce« dobavljati zadostne količine premoaga, da bi se mogel razvijati redni promet na morju. Tako je Split ostal brez zveze z Vrbovskim, Velohuko, Drvenikom Omlšem, Trogirom, Makarsko, Sumartnom in Komizom, ustavljena pa je tudi tovarna proga Split — Brač — Metković.

* Mož, ki ne mara biti Pantič in se je zato prekrstil v Gurmana. V Valjevu živijo čudak, Dobrosav Pantič po imenu ki je zavrgel svoje ime samo zato, ker ga nosijo tudi mnogi nepošteni ljudje, in se je dal prepsati v Gurmana. Gurman je tako strog proti samemu sebi, da si je zadnjič odmeril pet dni hišnega aresta, ker ga je v neki svoji zadevi polomil. Pri sedmih mu teče pravda, v kateri zahteva 200.000 din odškodnine. Če pravdo dobi, se je zavezal da bo polovico zneska razdelil med siromake.

* Obup brezposelnega delavca. Brezposelni delavec Mihajlo Stojanović je 15 dni hodil po Sarajevu in iskal dela a ko je bilo vse zaman se je odločil, napraviti samomor. Pred državnim tiskarno se je vrغل pod tramvaj, a vozniku je uspelo, ustaviti voz, in tako so nesrečnega kandidata smrti rešili. Ko se je otrese ljudi, je Stojanović odšel na mos. Skander je in se vrغل v Miljacko. Reka je bila zaledenela in mož je oblašal na ploči ledu, kjer so ga našli in odpeljali v bolnišnico.

* Pri večerjani osmrtnici Franca Mavca je pomotno izostalo »Svak in rodbina Pečnik«, kar s tem popravljamo.

Iz Ljubljane

— Poslednja pot poslednjega viškega župana. V sredo popoldne je Jurij Petrovič, zadnji župan bivše viške občine nastopil svojo poslednjo pot. Pred hišo žalošni v Rožni dolini se je zbrala množica občinstva s predstavniki naše nacionalne javnosti. Med drugimi so prišli k pogrebu podpredsednik mestne občine dr. Ravničar, članstvo viškega Sokola s starostor Borštnikom, zastopstvo viške prostovoljne gasilske čete s predsednikom Gasperinom in tajnikom Rožekom, odposlanstvo viške krajevne organizacije JNS s podpredsednikom Viktorjem Jeločnikom, pokojnikov prijatelj, starosta slovenskih novinarjev Ante Beg, članstvo Produktivne mizarске zadruge, pokojnikov stanovskih tovariši in še dolga vrsta prijateljev in znancev. Ob 15. so očetje frančiškani opravili pogrebne molitve, nato pa se je razvil žalni sprevod, pokopnega Rožna dolina ni izlepa v dela. Poleg predstavnikov in odposlancev, ki smo jih našli, je za križem korakalo tudi korporativno zbrano članstvo Opleševalnega društva in nosilci vencev, a za vozom z duhovščino je zastopnik gasilcev na blazini nosil pokojnikov odlikovanje, red sv. Save, ki ga je prejel v priznanje zaslug za viško občino. Za vozom s krsto je šla globoko užalostena rodbina, za njo se je zvrstila množica pogrebcev. Obkraj ulic, po katerih se je pomakal sprevod, se je v strjenem špalirju zbralo ostalo občinstvo, da Juriju Petroviču izkaže poslednjo čast. Blag mu spomin!

— Izletniški vlak dne 5. in 6. januarja. Danes vozi na prog. Ljubljana — Bistrica Bohinjsko jezero odnosno Rateče Planica izletniški vlak št. 934/8634 z odhodom iz Ljubljane ob 14.35 in s prihodom v Bistrico Bohinjsko jezero ob 17.04, odnosno s prihodom v Rateče Planico ob 17.08. Nadalje vozita jutri na prog. Ljubljana — Bistrica Bohinjsko jezero odnosno

BALONSKE JOPIČE

Dospelo je novo blago! Še Vanj lahko dobavimo Kandahar-stremina - krasne torbice - gamaše. Kvaliteta »Beka-SMUCI« je neprekosljiva. Prepričajte se!

B. Kolb & Predalič, Ljubljana, KONGRESNI TRG 4.

nikla, naj mi bo dovoljeno spregovoriti o priliki njene razstave nekaj besed.

Uverjen sem predvsem, da je umetniški razvoj Bulovčeve na tej razstavi jasno izp. čan. In to približno od leta 1930 do danes; to se pravi od njene prve kolektivne razstave. Med tem so nastali v njenem življenju in delu važni mejniki in sicer bivanje in razstavljanje v Parizu. Londonu in Pragi. Razstava pot gre neprekinjeno vse od pričetka do danes v isti liniji. Važno je le, da se je vse nejasno, komaj naznačeno do danes končno veljavno izkristal. izrlo.

Vsi njeni portreti in kompozicije rastejo v monumentalnost. To ni njenemu delu bitno in nujno. V tem gozu ni nič priučenega, nič hotenega in nič prevzetega. Vse te velike ploške žive. Ta veliki format njenih del ni narekovan od zunaj, ni prazna ambicija, marveč nujnost umetničnega osebnega gledanja na življenje. To tudi ni in ne more biti idealiziranje iz kupčjskih razlogov, kajti kupci zahtevajo čisto drug, omleden, rlehek način izražanja; to idealiziranje je dvig konkretnega v svet umetničnega svetovnega nazora. Razumeti njeno umetnost, se prav približati se n. enemu gledanju na svet. Ta njen pogled je predvsem brezkompromisen, heroičen in v poslednjem bistvu nujno tudi tragičen.

Vse te lastnosti in to gledanje na življenje so povprečnemu občinstvu ponavadi tuje. To je stav prot. življenju ki je vse prej samo ne komoden. Njen pogled na življenje potemtakem ne more biti nikoli konvencionalen ter niti v enem primeru družabno kompromisen. Nije sejmiske lepote ni tu nič poceni linij in nasmeškov — vse je borba. Moška in odlična borba za poslednje resnice o človeku. Ta in takšen stav proti življenju nujno in ne-

VEČNI ZAKON

(La loi sacrée)

FILM NA NAJUCINKOVITEJŠI NAČIN OBRAVNAVA ENEGA NAJVAŽNEJŠIH DANAŠNJIH PROBLEMOV: LOCITEV ZAKONOV.

Rateče Planica vlaka št. 920/919 odnosno 8620/8619 kot izletniška vlaka. Odhod iz Ljubljane ob 5.40, prihod v Bistrico Boh. jezero ob 8.36, odnosno v Rateče Planico ob 8.39. Odhod iz Bistrice Boh. jezera ob 19. uri odnosno iz Rateč Planice ob 19.15; prihod v Ljubljano ob 22.10.

— Preobremenjenost šolskih ortok. V nedeljo smo na ženski strani pod tem naslovom objavili kratek zveček iz predavanja g. prof. V. Čopla. Na prošnjo g. predavatelja ugotavljamo da mu izveček pred objavo ni bil predložen na vpogled.

V soboto 6. januarja 1940.

I. FRIZERSKI PLES

PRI MIKLICU
vlijudno vabi
ODBOR.

— Gledališče mlad. h. Po premieri B. chnerjeve tragedije »Vojček« se je od mnogih strani izrazila želja, da tragedijo ponovimo, posebno ker jih mnogo ni moglo pr. sostvotat. premieri. »Gledališče mlad. h.« bo 9. t. m. ob 20. tragedijo »Vojček« ponovilo. Novi prevod tragedije je oskrbel dr. Fr. B. zrezal pa jo je Zvonimir S. nič, ki je delu preskrbel originalen scenski okvir. Vstopnice za reprizo bodo v prodaji v ponedeljek in torek ob 10. do 12. n. ob 15. do 18. Predstava bo v frančiškanski dvorani.

LEPO DARILO

ZA VSAKO PRILIKO
je fotoapar. znamke Balda s opt. 1:6.3 lepo usmjeno torbico in dvema Isochrom filmoma, katero dobite še vedno za

Din 320.—

ori:
Foto Touristu Loju Šmuc-u
LJUBLJANA — Aleksandrova cesta št. 8.

— Šentjakobsko-trnovska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani pozva svoje članstvo, da se v polnem številu udeleži pogreba častnega člana in nadse zaslužnega g. Martina Kovača, inšpektorja fin. kontrole v pokouju. Pogreb bo danes 5. t. m. ob 14. izpred hiše Koseškega ul. 20.

— Občinstvo opozarjamo, da se za otvoritve razstave Karle Bulovčeve niso razpošiljala nikakr. posebna vabila. Otvoritev bo na praznik 6. t. m. ob 11. Otvoritveni govor bo imel dramatik Ivan Mrak. Ker je to po desetih letih prva prilika, da bomo videli večjo zbirko del, Karle Bulovčeve, bo razstava gotovo vzbudila tudi zanimanje širše javnosti.

— Mrakovo gledališče pr. redi prihodnji teden v frančiškanski dvorani dvoje predstav: v sredo 10. t. m. tragedijo »Grohar« v četrtek 11. t. m. pa tragedijo »Star. Rimljan«. Ker sta ti deli doživeli tako pr. občinstvu kot pri kritiki izreden uspeh, bo zanimanje tudi za ponovitvi gotovo veliko. Ponovitvi bosta samo enkratno, na kar se občinstvo še posebej opozarja.

— Rezervni oficirji pešadije, artilerije, ki se zanimajo za predavanje o protiletalski zaščiti z organizac. jakega, pravnega in finančnega vidika, ki ga bo imel g. dr. Fran. Ogrin, višji svetnik banske uprave, vabilmo, da se predavanja polnoštevno udeležijo. Predavanje bo danes 5. t. m. ob 20. v dvorani Zdrženja Jugoslov. inženjerjev in arhitektov. »Zvezda« II. nadstropje. Uprava poob. bora Udruženja rezervnih oficirjev v Ljubljani.

DANES PREMIERA IN KRSTNA PREDSTAVA v Jugoslaviji.

Najnovejša franc. filmska umetnina po romanu Tristana Bernarda. Marcelle Chantal. Jaqueline Delubac.

SAMO DANES ob 16. 19. in 21. uri ter jutri v soboto in nedeljo kot matineja (po znižanih cenah) vesela in zabavna filmska komedija po istoimeni Ziehrerjevi opereti V tem filmu nastopa prvikat naša rojkinja Erika Družović, v ostalih vlogah pa poznani filmski umetniki: Paul Hörbiger, Rudolf Carl, Lucie Englisch in drugi. Režija: K. Lamač. KINO SLOGA, tel. 27-30.

— Poroka. Sodnik Vital Oblak in inž. Sonja Lapajne sta se poročila 3. t. m. (—)

— Rezervni oficirji pešadije, artilerije, konjenice in inženjerje, ki stanujejo v Ljubljani in bližnji okolici se pozivajo da se zglasijo danes 5. t. m. ob 17. do 19. in 8. 9. 10. ob 18. do 19. v društveni sobi pododpora Udruženja rezervnih oficirjev, »Zvezda« II. nadstropje — Kongresni trg kjer se jim bo sporečila važna nareba Komana dravske divizijske oblasti. Pododbor Ljubljana.

— Članstvo sokolskega župnega jezdnega odseka se poziva, da se polnoštevno udeleži donošnega badnjaka v soboto 6. t. m. Zbor točno ob 12. v kasarni 16. artilerijskega polka. Kroj, manšete, bele rokavice brez pelerine. Vsak naj se pod krojem toplo obleče. Jezdni odsek ljubljanske sokolske župe.

Knjigovodstvo - sistem »All-right« Kartotekni način Stiglic Oton, Aleksandrova 4, tel. 3909

— Klub Pr. moik sporoča svojim članicam in odbornik. da je preminil akademik g. Milan Gošić, sin naše dolgoletne odbornice. Pogreb bo danes ob 16. iz mrtniške splošne bolnice na pokopališču g. Sv. Križu. Prosimo da se vse udeležijo pogreba. (—)

— V počaščenje spomina g. Marice Bartolove so darovale Družbi sv. Cirila in Metoda: Milka M. 200. Kristina Červena 100. Karla Modic 100. Jugoslovenska ženska sekcija, sekcijska za dravsko banovino 150 din. Iskrena hvala!

— Fotoklub Ljubljana prired. v soboto izlet v Sv. Jošt ter s smučmi na škofjo Loko. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 7.05 zbirališče v čakalnici II. razreda. Udeležite se izleta v čim večjem številu. Vabljeni pr. jatelj smuke in fotografije. — K pogrebu pisateljice Marice Bartolove vabi Jugoslovenska ženska zveza, sekcija za dravsko banovino. Pogreb bo danes 5. t. m. ob 14. z Jelovškove ceste 24.

SANOPED ohrani zdrave, suhe, tople noge — šteti nogavice in čevlje. Vrečica samo 2.— Din

— Cenjeno občinstvo ponovno opozarjamo na nocojšnjo dobrodelno pr. reditve, ki bo v vseh prostorih Sokolskega doma na Taboru. Dobitek te pr. reditve gre v sklad za podpora policijskih nameščenecv in upokojencev. Za čas pr. reditve je postajališče tramvaja na vogalu Vrhovčeve in Jegličeve ulice. Vsi najviljudneje vabljeni.

— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljal od petka ob 8. zvečer do nedelje ob 8. zjutraj mestni zdravnik dr. Gvido Debelak, Tvrjava cesta št. 62 telefon 27-29. Od nedelje ob 8. zjutraj do ponedeljka ob 8. zjutraj pa mestni zdravnik dr. Ivan Logar, Knezova ulica 34, telefon št. 41-52.

5.1.40 KAZINA Športni ples S.K. LJUBLJANE

— Klavirski koncert gđ. Pine Pitini ima naslednji spored: Bach: Koncert v italijanskem slogu, Durante: Toccata, Galopli: Alegro, Scarlatti: Sonata, Brahms: Variacije in fuga, opus 24, Petrassi: Toccata, Nordio: Humoresca Debussy: Etamp. 2. Chopin: Balada, opus 52. Umetnica bo igrala velik, delno povsem nov program z umetniško dovršenostjo. Povsod, kjer je nastopala, je dobila najlepše ocene. Koncert bo v ponedeljek 8. t. m. ob 20. v mali harmonični dvorani. Vstopnice ima v prodaji knjigarna Glasbene Matice na Kongresnem trgu. (—)

Moderne pletenine — Karničnik Nebotičnik

— Danes 5. t. m. bo v vseh gornjih prostorih Kazine športni ples SK Ljubljane. Začetek ob 20.30, konec ob 4. uri zjutraj. Pred začetkom plesa nam zapojeja g. Lupša in gđ. Valči Heybalova nekaj pesmic. Vse imamo v lastni režiji, zato bo vsestransko preskrbljeno za ceno in dobro jed in pijačo. Razkošen bar v mali dvorani bo nudil vsem na večjo izbiro. Ne pozabite danes priti v Kazno, kajti tako družabne nepriljene zabave ne bo letos. Godba Odeon-Jazz. Odbor. (—)

— Plesne vaje Ljubljanskega Sokola bodo v nedeljo 7. t. m. ob pol 17. Vlijudno vabljeni. (—)

— Plesna šola na Taboru bo imela svojo zaključno p.emo vajo (venček) v soboto 6. t. m. ob 20. Vabljeni! (—)

— Jutri, na praznik sv. Treh kraljev, in v nedeljo se boste najbolje zabavili pri Šentjakobčanih, ki ponovno obkraj ob 20.15 zabavno Nušičevo veselolgo »Uje« (Udrženje Jugosl. emancipiranih žen). Nasme-

jali se boste prof. Laziču (Lavriču), ki mora sam šivati gumbe, njegovi žen. (Bučarjevi), ki leta od seje do seje, uradniku Sušiču (Plevlju), ki teka z otrokom v otroškem vozičku po ulicah in išče svojo ženo, da bi podojila dete, zapuščenemu Markoviču (Moserju), ki ves obupan išče svojo ženo. Igra je dosegla velk. uspeh. Občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička, se je nasmejalo do solz. Ker sta bili obe predstavi popolnoma razprodani in je odšlo mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v predprodaji! Smeh in spet smeh. Oglejte si v izložbah razstavljene slike.

— Vse spoštovano narodno občinstvo, ki se bo drveli gotovo v častnem številu udeležilo prvega družabnega večera obeh šentpeterskih podružnic CMD, je naproseno, da pride točno ob 20. v veliko dvorano Trgovskega doma. Za uvod bo zaigral orkester Sokola DM v Polju, sledil bo pozdravni nagovor, nato bo zapela primadona gđ. Valči Heybalova ob spremljevanju Marjana Lipovška Zorica Jermolova zapleše Čajkovskega valček, uvečala jo je iz pr. raznosti ga. Bravničarjeva. Nastopila Jožek in Ježek, nato pa bodo češki rojaki in rojakinje izvajali besedo. S petjem himne »Hej Slovani« bo spored zaključen. N. kar se razvije ples in narodna zabava. Obleda je poljubna. Bife bo v lastni režiji po zmernih cenah. Pridite drevi v Trgovski dom!

— Danes popoldne bo vozi iz Ljubljane na Gorenjsko ubrzan turistiški vlak. Odpeljal bo ob 14.35. Do Jesenic se ustavi le na glavnih postajah, tako da bo v Ratečah že ob 17.08, v Bohinjski Bistrici pa ob 17.04. Vozne karte tega vlaka veljajo za povratek v soboto zvečer s turističkim vlakom, ki prihaja v Ljubljano ob 22.10, v nedeljo cel dan in v ponedeljek dopoldan z vsemi rednimi vlaki.

— Veliki predpustni ples Sokola II. bo v soboto 6. t. m. v Kazini, kamor so vabljeni vsi plesateljci, pa tudi drugi, ki so radi dobre volje. Sodeloval bo vojaški orkester, s č. mer bo gotovo vsem ustreženo. Ne pozabite torej na to soboto! (—)

— Huda nesreča v delavnici. Včeraj dopoldne so prepeleli v bolnišnico 15-letnega v. enca Milana Plečka, stanujočega na Zaloški cesti 209, zaposelnega v instalaterskem podjetju inž. Likarja v Slo. škofiji ulci. V delavnici je imel opravka z razbeljenim svincem pa mu je nekaj strupene tekočine brizgnilo v oči. Njegovo stanje je resno.

— Film »Bel amle« bo v enaki meri navdušil ženski in m.ški svet! Sloviti francoski književn. k Guy de Maupassant je napisal izvrstno komedijo »Bel amle«, ki je pred leti izšla tudi v župančičevem prevodu pod naslovom »Lepi striček«. To izvrstno knjižno delo je lani predal najboljši nemški režiser in umetnik Willy Forst v film ki je bil povsod deležen velj kanskega uspeha. Film je navdušil staro in mlado vsepovsod, kjer so ga vrtili! Willy Forst je umetnik najfinjšega okusa, kar je pokazal pri vseh svojih filmskih umetniških »Mazurke« naprej do »Serenade«. Prvo in glavno vlogo v filmu igra sam Willy Forst, ki jo podaja z lahko eleganco in n. enmu prirojenim šarmom. Ves damski svet, ki bo gledal film »Bel amle« in Willyja Forsta, bo očaran. Enako bodo možki z njim zadovoljni. Film »Bel amle«, ki se odlikuje prav tako z imenitnim, že danes popularni šlagerjem istega imena, bo vplival ko bomba po Ljubljani. (—)

Iz Celja

— Predstojnika mestne policije v Celju g. Antona Ušića zastopa začasno komisar g. Ivan Velkavrh. Predstojnik mestne policije g. Uršič pa zastopa začasno sreskega podnačelnika g. dr. Otrina.

— Neveščnost s poslovnimi knjižicami. Ker do konca leta ni bilo mogoče izdati novih poslovnih knjižic vsem nameščencem, jih izstavljajo na mestnem poglavarstvu tudi še sedaj. Ker pa je to delo poverjeno samo enemu uradniku in je naval včas velk, morajo nameščenci čakati v številnih primerih tudi po več ur, dokler pridejo na vrsto in dočijo knjižice. Ker nameščenci nimajo časa, da bi ga po nepotrebnem tratili, prosimo mestno občino, da bi poverila izstavljanje poslovnih knjižic dvema ali trem uradnikom, da bo šlo delo hitreje izpod rok, ker eden uradnik pri najboljši volji ne more ustreči številnim nameščencem, da bi prišel vsak hitro na vrsto.

— Ukinitve nedeljskega obratovanja v mesnilih in na stojnicah. Mesarski in klobasičarski mojstri v Celju so sporazumno s pomočniki sklenili ukiniti nedeljsko obratovanje v mesnilih in na stojnicah v zmrskih meslih in sicer vsako leto od 1. decembra do 1. marca. V nedeljo 7. t. m. in naslednje nedelje bodo torej mesnice in stojnice zaprte. Občinstvo naj se založi z mesom že ob sobotah.

VEČNI ZAKON

(La loi sacrée), francoska filmska umetnina.

Danes bo v kino Matici premiera in v Jugoslaviji krstna predstava — tega najnovejšega francoskega filma, ki je po vsej Franciji vzbudil pravcato družabno revolucijo. Saj pa tudi ni čudno, ker obravnava film enega izmed najvažnejših današnjih problemov, ki ogroža tako družinsko kakor družabno življenje — locitev zakonov. Zakonci se neprimišljeno in neprevadno ločujejo, ne da bi pri tem zadosti upoštevali posledice, katere morajo po nedolžnem trpeti njihovi otroci. Zagrenjena imajo taki otroci tako otroška kakor mladostna leta. V filmu »Večni zakon«, ki je napisan po romanu slavnega Tristana Bernarda, so se mlada dekleta v nekem odličnem francoskem penzionatu, po večini otroci ločenih staršev, na pretresljiv način organizirala, da tako v bodočnosti preprečijo ločitve in razdore v družinskem življenju. Na vsak način je to izredno pretresljivo in učinkovito dejanje in snov, ki jo moramo z navdušenjem pozdraviti v filmu tudi pri nas.

Opozarjamo na današnjo veliko premiero tega izvenablonkega, odličnega filma V KINU MATICI.

Zaplenjeni tanki

V bitki pri Sallu so Finci zaplenili rdeči vojski več tankov. Nekatere vidimo na priložni sliki

Silvestrovo v Parizu

Pariz, 1. januarja 1940
»Staro leto se je drugače otožno poslavljalo od nas in novo leto je vstopalo z nasmehom«, je menil snoči pesnik Fernand Gregh v radiu. Tokrat je Francija ohranila resen obraz in z odločno kretnjo odtrgala nov list v koledarju. Ta odločnost se očituje v vseh novoletnih nagovorih in v časniških člankih. Vse ljudstvo se zaveda, da je zmagovit zaključek vojne mogoč samo s težkimi preizkušnjami in napori. Leto 1940 pravijo da bo takšno, za kakršno ga bosta napravila francoski pogum in britska žilavost. Sredstva obeh zapadnih velisil rasejo z vsakim dnem, nemška bliskovita vojna je zamudila priliko, britsko-francoska blokada slabi nemško notranjo fronto. Prevladuje vtis, da bo po doloških v zadnjih štirih mesecih vojna krajša, nego so menili v septembru.

Silvestrov večer je bil tokrat posvečen zbiranju in pogledom nazaj v družinskem krogu. Tudi radio se je naravnal na to razpoloženje. »Ne za to, da bi osvajal kakšno ozemlja, ne za to, da bi vladal nad kakšnimi sosednimi narodi, za duhovne vrednote, za svojo kulturno dedščino, za vse, kar mu je drago, se bojuje francosko ljudstvo«, je izjavjal Georges Duhamel. »Tudi literatura je trdnjava. Ljudstvo, ki ima literarno preteklost, ne propade. Poljska je

Francoski pogum in britska žilavost oblikujeta 1. 1940

vstala po zaslugi svojih pisateljev in pesnikov. Če kosova ka je gojila svojo materinščino. Finska je imela svoje borbe za svobodo. Naša francoska literatura je že tisočletje živ veletok. Tudi v težkih časih je cvetel naš narodni genij. Tudi v vojni 1939 Francija ne pozabja na svojo duhovno misijo.

Vojvoda de Broglie je govoril o znatni kontinuiteti. Vuillermoz pa je proslavil glasbeno dedščino 1914 je boben preglasil vso višjo glasbo. 1939 pa poslujajo naši vojaki po zaslugi radia simfonije in pesmi, kajti muzika je mogočna spodbuda. Že stoletja so uresničeni v francoski glasbi ravnotežje, mera in razum. Noben narodni spev nima tistega dinamizma kakor naša marseljska, pred katero se tresejo tirani in ki rečuje ljudstva iz sužnosti.

Opočno je francoski radio izrekel ljudstvom svoja vočila v 21 jezikih. Kovinski glas Westminsterja je markiral dvajsetstoletno udrcevanje na zvon. »Tistega Westminsterja, ki je najstarejši izmed parlamentov, v katerem so imeli zvestoba do pogođb in dane besede že stoletja najvernejše zatočišče.« Vočilo Francije se je zaključilo z besedami: »Trdno smo prepričani, da bo 1. 1940 človeštvu srečnejše leto, zlasti za Poljake, Čeha, Avstrijce, za nemško ljudstvo samo in za junaško Finsko.

Dvoboj na žični vrvi

Dva akrobata obračunavata v cirkusu ...

V nekem majhnem portugalskem mestu je uprizorjala skupina plesalcev na vrvi svoje predstave. Dva akrobata sta se spila in sklenila sta, da poravnata stvar na svoj način.

V trikotju, za lasuljo na glavi in z mečem na roki sta med predstavo nastopila na vrvi. Najprvo sta opravila nekoliko akrobacij, nenadno sta se začela v višini po vseh pravih dvobojevati. Preden je moglo občinstvo razumeti, kaj se dogaja, sta se že spopadla na življenje in smrt.

Premeteni policist

V okolici Kodanija je neki avtomobilist te dni povozil gos. Pritekel je kmet, ki je bil nje lastnik in zahteval zanj tri kroge odškodnine. Avtomobilist bi jo nato lahko vzel s seboj. Ta se pa s tem ni strinjal. Cena se mu je videla previsoka, plačal bi le dve kroni. Moža sta se prepirala in si vrgla marsikakšno in obraz. Tedaj je prišel okoli vogala vaški policist in izrekel sodbo, o kateri govori sedaj ves danski tisk.

Dal si je najprvo poročati o stvari in ko je zvedel, da se moža ne moreta zediniti samo zavoljo ene kroni, je dejal: »Dobro, oba bosta prišla do svoje pravice.« Nato je velel kmetu, naj mu izroči gos avtomobilistu pa, naj mu da dve kroni. Ko je imel oboje v rokah, je izlekel denarnico in priložil iz svojega še eno krono. Denar je izročil kmetu vzel je gos pod pazduho in se poslovil od obeh z besedami: »Tako poceni nisem še nikoli prišel do gosi.« Oba moža sta se zasmejala, pristala sta na to salomonsko razsodbo, si odpustila hude besede in odšla vsak svojo pot.

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Prekrasna?« se je nasmehnila Christa. »Misli si zarjo pomladnega jutra: takšna je njena polt. Misli si skladno zvenenje naših harf: takšen je njen glas. Misli si smehljanje poljskih cvetlic, povezanih v šopek: takšna je Leonorina duša ...«

Juan Tenorio je sklanjal glavo in poslušal. »O čem sanjariš, dragi Juan? Kaj premišljuješ, povej mi!« Spet se je zdržnil in odgovoril: »Zastran tvojega očeta pa: jutri, takoj po poroki, zajašem konja. Vse dni in vse noči bom dirjal, dokler ne najdem Sancha de Ulloa.«

Christi se je storilo, kakor da bi oblak zagrnul solnce. Toda bila je hrabro dekle in očetov mir je imel v njenem srcu prednost pred njeno lastno srečo.

»Ločitev za toliko časa!« je vzdihnila. »Kako težko jo bova prenašala, ti in jaz! Toda prav imaš, Juan, razumem te! Bog naj te vodi in naj ti vdahne prave besede!«

Prišla sta bila do ozkih vrat v obzidju, ki so vodila na stransko ulico. Don Juan je nadaljeval: »Razumeš, draga! Da bom le osem dni v Ullovi bližini, pa me bo imel rad in ne bo več me!« prebiti brez mene. In tedaj mu priznam vse: najino ljubezen, najin greh in najino poroko. »Plemeniti

4 gospod, mu porečem in padem predenj na kolena, izbrišite greh in me blagoslovite kot svojega četa! ... Porok sem ti, da nama odpusti.«

Ne, don Juan ni lagal. Prav tako je hotel ravnanj, nič drugače. Imel je trdno voljo, da izvrši ta porok.

»Ne dvomim da, da,« je pritrdila Christa, vsa drhteča od radosti. »Dragi ženini tvoj sklep je kakor tisti balzami, ki povzročajo sklenjenje, a s tem zaceliš rano. Vredna bom tvojega poguma in ne bom jokala, ko boš odhajal. In zdaj pojdi, kajti dan se dela ... Ne ... ostani samo še malce ... Oh, vse do drevi te ne bom videla!«

»Opelne bom stopal mimo tvojega okna, kakor sleherni dan ...«

»Idi, dragi! Zvonec kliče slušalnike na delo. Z Bogom!« Plemeniti Juan Sveta Mati božja, je rekla in sklenila roke. »Nuestra Señora de la Misericordia, bodi dobrotljiva in daj, da bodo Juana Tenoria, mojega plemenitega sorodnika, na vseh poteh srečali sreča, moč in uspeh! Blagoslovij ga za to, kar mi je napovedal v današnjem sladkem jutru, ob zori mojega novega življenja ...«

IV

Strela iz jasnega

Ura v delovni sobi, ki je s tremi okni gledala na ulico de las Atarazanas, je odbila ena in pol. Soha je bila lep prostor z visokimi nasloniaki širokimi omarami in vsem ostalim bogato izrobljenim pohištvo, ki ga je bil ustvaril bujni duh španske renesance.

Nega drsalk

Drsalke je treba po vsaki uporabi z volneno ali platneno čunjo dobro obrisati in posušiti. Nato jih je namazati s kapljico lanenega ali tudi brezalkoholnega strojnega olja. Hranimo jih na suhem. Tudi vijake i. t. d. je treba od časa do časa namazati z oljem. Posebno skrbno je ravnati s poniklanimi drsalkami, kajti čim se pojavi na njih pega rje, jih bo sledilo še več.

Najstarejši rudniki

Najstarejši rudniki na svetu so rudniki bakra in turkizov na Sinajskem polotoku. Te rudnike so izkoriščali že Egipčani pred 3700 leti, kakor je razvidno iz starih napisov. Za noben drug rudnik ne vemo, da bi bil starejši, čeprav je znano, da so pridobivali rude že prazgodovinski ljudje.

Tudi sloviti rudniki srebra in svinca na gori Lavrionu na Grškem so prastari. O njih grška zgodovina mnogo govori in Ksenofon je zapisal 1355. pred našim štetjem, da so jih izkoriščali že v pradednih časih. Tudi Fenicjani so brčkone že 1500 let pred našim štetjem pridobivali v Španiji: kostler.

Če še ne veš, zdaj izveš

da bo trajala »vojaška zima«, ki je ovirala večje operacije na bojiščih, še kakšnih osemdeset dni;

da je italijanska vlada osnovala poseben komisariat za ribolov in da bodo italijanski ribiči lovili ribe vse tja do Nove Fundlandije;

da so v Londonu ustanovili »Austria Office« avstrijski urad, v katerem predljujejo neki bivši minister, bivši socialno-demokratski poslanec in predstavnik dunajskih krščanskih socialistov;

da je admiral Byrd s svojo »Severno zvezdo« odpotoval na Južni tečaj;

da je nemški kancler te dni sprejel ameriškega novinarja Fothrona Stoddarda, ki pravi, da je nečlovek Velike Nemčije videti zdrav in miren;

da je imenovan za noveletnega švedskih prostovoljcev v finski vojski general Lin der;

da je umrl v 57 letu svoje dobe italijanski pisatelj, kritik in novinar Lucio d'Am bra;

da ne sme značeti temperatura v stoletnih v Štokholmu več ko 17 stopinj; Odradbo je izdala švedska vlada zaradi tednje s premogom.

Čiščenje usnjenih prevlek

Usnjene prevleke na opravi se dajo očistiti s kašo iz plavljene krede in spirita. To kašo nanesemo na prevleko in jo pustimo nekoliko ur, da se posuši. Nato kremo s krtačo spravimo stran in poliramo usnjeno pohištvo z drvim voščilom.

Zaklonišče za švedski parlament

Druga švedska državna zbornica je odobila 443.000 kron za zgraditev pred bombami varnega zaklonišča pod parlamentom. Tja se bodo zatekali poslanci v primeru kakšnega zračnega napada.

Smrt med prazniki

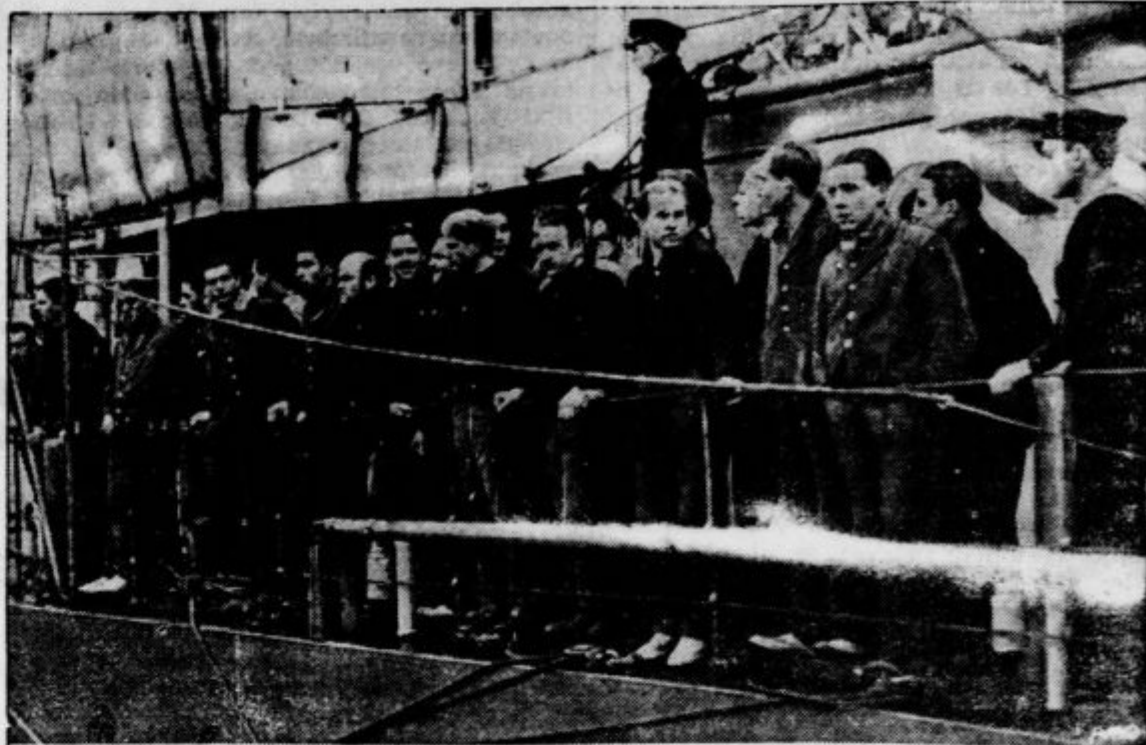
Po dosedanjih ugotovitvah so zahtevali božični in novoletni prazniki v Zedinjeni državah 248 žrtve. Od teh je bilo 144 žrtv prometnih nesreč, med ostalimi pa je bilo 37 samomorilcev.

Finska družina v izgnanstvu

Vojna med Rusijo in Finsko je mnoge družine pregnala od domačega ognjišča. Ti otroci, ki jih vidimo na sliki, so se z materjo zatekli na švedsko v Harapando

Pot v ujetništvo

Posadka neke uničene nemške podmornice zajeta od Angležev, čaka na izkrcanje

Filmski Adonis

Mladi Luigi iz nekega mesteca pri Milanu je bil sveto prepričan, da je lepši nego vsi filmski junaki. Tega svojega prepričanja ni nikomur skrival. Marsikateri njegov prijatelj, kakršni so pač takšni prijatelji, se je na ta račun smejal.

Toda nekega dne je bil videti, da so prednosti dotlej neznanega filmskega Adonisa prodirle tudi v strokovne kroge. Kar si je Luigi najbolj goreče želel, se je zgodilo: nekega dne je prejel pismo iz Milana, s katerim ga je »Družba za filmske naraščaje« prosila, naj ji pošlje kakšne svoje fotografije. Luigi je takoj stekel k fotografu, dal se je posneti v vseh mogočih držah in oblačilih manjkalično tudi posnetki v kopanih plačkah da bi se mogla družba prepričati, s kakšnimi klasi-

Kako so iztreznili nepriznanega zvezdnika

čnmi telesnimi oblikami je obdarjen mlad mož.

Čez nekoliko dni je Luigi ugotovil, da je imela pošiljka fotografij v Milanu velik uspeh: seveda malo drugačen, nego je bil pričakoval. N prišel k njemu kakšen impresario za filmski naraščaj, temveč njegova prijateljica Ria je pritekla in ga vprašala jasno in kratko, ali je znorel. Malone vsako odraslo dekle v mestecu je bilo prejele od njega najbolj smešne fotografije s še bolj smešni mi l'ubezenski mi pisli, ki so krožila po mestecu in povzročala povsod grozanski kirohot.

Nepriznani filmski zvezdnik je ostal za osem dni »zavoljo bolezni« doma, potem je ozdravel.

Pariški otroci brez šol

Pouk s korespondenco in po radiu

Pariške oblasti si prizadevajo, da bi za otroke, ki so ostali v prestolnici čim bolj obnovile redni pouk. Pri tem se morajo boriti z mnogimi težavami, med drugim tudi s to, da ne sme nobena šola sprejeti več učencev in učenk, nego je zanje prostora

Sabotaža ali »cokla«

Beseda »sabotaža« ki jo v današnjih časih tolikokrat čujemo zavra od francoske besede »sabote«, to je »cokla«. Kdor prihaja s coklami, da ga je že od daleč slišati, prihaja grozeče. Tako je imela beseda sabotaža splošni pomen grozečega, surovega nastopanja.

Nastala je v prvih časih industrializacije, ko so se rokodelci z gnevom obračali proti strojem, ki so grozili njihovu obstanku, v času, ko se je začela borba z vsemi svojimi spremljevalnimi pojavi in ko so se vrstile druga za drugo stavke in izpitja. Takrat je sabotaža uničevala stroje in druge delovne pripomočke in povod je bil delovni boj.

Pozneje se je pojem temeljito spremenil. Iz ljudi s coklami so postali ljudje, ki nastopajo v tišini, nevarni atentatorji, k vršijo svoje uničevalno delo, običajno iz popolnoma političnih razlogov, v tem. Sabotaža je postala skrivna bojna pripomoček, ki naj prepreči ali napravi neučinkovite nasprotnikove ukrepe.

Podzemne jame na Krasu

Tržaški jamarji so v zadnjem času odkrili na Krasu in v Istri 90 novih jam, ki držijo v notranjost zemlje. Mnoge izmed teh jam so bile doslej popolnoma neraziskane.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Vaš kašelj mi nič ne ugaja,« je dejal zdravnik nekemu znanemu plemenitašu, ki je bil znan po svoji ljubeznivosti.

»Drugega, gospod doktor, na žalost nimam,« je odgovoril aristokrat obžalovalno

Profesor: ... in ko prične človeku temperatura padati in pada čedalje nižje, kaj se na koncu zgodi?

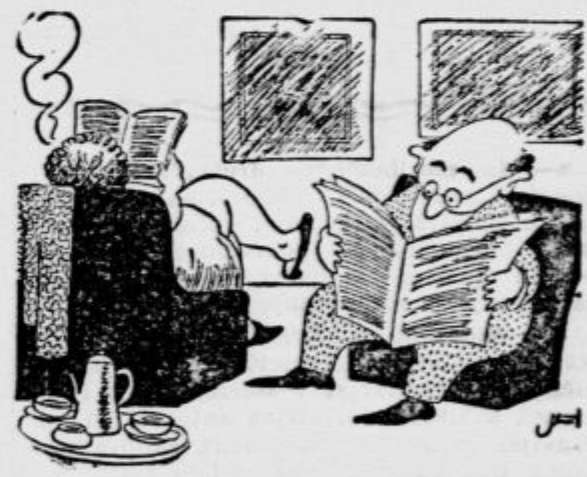
Kandidat: »Zmrznejo mu prsti na nogah.«

A NEKDOTA

Rudyard Kipling je v svojem listu bral nekoga dne zmotno vest o svoji smrti. Takoj je sedel k pisni mizi in je napisal uredništvu tole pismo:

»Vaš list piše, da sem umrl. Ker ste o vsaki stvari vedno izvrstno obveščeni, mora biti tudi ta vest resnična. Zato Vas prosim, da me črtate iz seznama Vaših naročnikov, kajti v teh okolnostih Vašega lista seveda ne morem več potrebovati.«

VSAK DAN ENA

Žena: tukaj čitam, da so pri čiščenju kega stanovanja odkrili sliko Leonarda da Vincija. Kaj meniš, ali ne bi kazalo enkrat očistiti tudi naše stanovanje? (Berl. Titende)

Christa ji je bila že od nekaj najzvestejša tovarišica, najbolj ljubega sestra in najprizanesljivejša mati ... Leonora jo je prišla za obe roki, nekočna vdanost se je zrcalila v njenem pogledu.

A tudi sama je vredna občudovanja. V velikih obeh, ki so bile hkratu zamišljene in nasmejane, n v sleherni črtici mladega, krasnega obličja se ji je odražalo bogato srce, zorna nedolžnost duše, ogum, poštenje in ponos ...

»Kdo neki, draga Christa, ako ne tisti zali plemeniti, ki že ves mesec sleherni dan prihaja mimo hiše in se ozira v to okno? Čudiš se, kaj? O, na prvi mah sem vse uganila!«

»Vse si ... uganila?« je strahoma zajecjela Christa.

»Seveda, in mislila sem si: moja krotka Christa je ne bo nikoli upala sama poizvedovati po imenu in rodu tega lepega, obzirnega in plahega zaljubljenca, nikoli se ne bo drznila razodeti očetu, zato je treba, da jaz posežem vmes ... In glej, zdaj si sama izpregovorila! Torej ga ljubiš? In veš, kdo je? Od kod veš? Govori, mila Christa, odpri srce in razodeni mi svojo ljubezen.«

Christa je vstala. Na belem obličju se ji je izražala odločnost.

»Ta minu' mi je strašna,« je rekla. »toda moram jo vzeti nase, moram ti odgniti vso svojo krivost ...«

»Kako trepeteš! Kar bojim se te! Ne, raiši mi ne povej ničesar! Leonora te ima dovolj rada, da bo tolažila tvojo bolj, ne da bi jo poznala.«

Dr. Maček o sporazumu

Božične čestitke pravoslavim Srbom

Zagreb, 4. jan. o. Predsednik HSS in podpredsednik vlade dr. Vlado Maček je objavil v »Novi riječ« naslednjo čestitko Srbom za pravoslavni božič.

»Bratje pravoslavni Srbi! Glejte, zopet prihajajo svetli prazniki rojstva sinu božjega. Letos smo tudi mi Hrvatje katoličani proslavili, pa tudi vi, bratje pravoslavni Srbi, proslavljate te dni v mnogo bolj radostnem in mirnem razpoloženju, kakor je bilo to lansko leto. Proslavili smo in proslavili bomo te dni v bolj svečanem in mirnem razpoloženju zato, ker smo pred nekoliko meseci odstranili s prsti težko moro bratskega razdora, ki bi malone postala naša skupna nesreča.

Sporazum, ki smo ga sklenili Hrvati s predstavniki kraljevine Jugoslavije, ne bi bil mogoč, če ne bi že pred nekoliko leti pred tem sklepom samim tako srbski kakor hrvatski narod ponovno pokazala v

najtežjih razmerah najodločnejšo voljo, da skrajšata bratmorino borbo. Sin božji se je rodil zato, da prinese vsemu svetu in vsem ljudem mir. Zato sta tako hrvatski kakor srbski narod pripravila sebi letos najlepše božične praznike, ko sta ustvarila mir v svoji hiši. Ta mir, ki smo ga ustvarili v svoji hiši, nam je najmočnejše jamstvo, da bo, kar se nas tiče, spoštovan naš mir tudi od vsakogar tretjega.

Čestitajoč za božične praznike vsemu srbskemu narodu, predvsem onim, ki so lani pred božičem skupno z nami Hrvati šli v volitve ter prvi razširili veliko misel narodnega sporazuma, kakor tudi onim, ki so to misel kasneje sprejeli z iskrenim srcem, želimo, da bi bilo veliko delo, ki je bilo započeto, tudi izvršeno za srečnejšo našo skupno bodočnost. Mir božji! Hristos se rodi! — V Zagrebu, na pravoslavni božič. — Dr. Vlado Maček.

V Kopitarjevi ulici so nepoboljšljivi

Da ovrže »Slovenčev« kleveto o »zviti in podli komunistični propagandi« je »Slovenski narod« ugotovil, da so znano poročilo »United Press« o pomenu papeževskega obiska v Kvirinalu objavili tudi drugi listi. »Slovenec« je odgovoril, da to ni res, narkar je »Slovenski narod« priobčil faksimile dotičnega poročila v zagrebškem »Jutarnjem listu«. Toda slabo pozna gospode iz Kopitarjeve ulice, kdor je mislil, da se bo do pred takimi dokazi umaknil! Nasprotno, z izrecnim poudarkom, da služijo resnici, hčerki božji, so skušali lagati še dalje. Pod tako srečno uvedenim naslovom »zvita komunistična propaganda« se je večerjajši »Slovenec« sicer odločil, da prizna fakt objave dotičnega poročila v »Jutarnjem listu«, toda kako! Pravi, da »v Knafljevi ulici razen zagrebškega »Jutarnjega lista« niso dobili nikogar, ki bi razširjal tako badešale ali pa zlobne vesti, kakor »Slovenski narod«. Očitno nam »značilno bratovščino« z »Jutarnjim listom«, ki da se je pri zadnjih komunističnih izgedih na zagrebški univerzi postavil popolnoma na stran komunističnih razgrajev. Nazadnje zahteva »Slovenec« od »Knafljeve ulice«, da naj v dokaz svoje nedolžnosti spremeni pisanje pri obeh revijah »Sodobnosti«

in »Ljubljanski zvonec«. »Slovenec« pri tem računa na svojo publiko, ki jo ji kulturne prilike malo znane.

Seveda je »Slovenec« tudi v tem odgovoru skrbno zatajil od nas citirano poročilo uradne agencije »Avala« in je, kakor samo on zna, »spregledal«, da se je »Slovenski narod« skliceval na »Jutarnji list« samo zaradi najbližjega primera. Zagrebške priče torej gospode iz Kopitarjeve ulice niso mogli več prezreti, zato pa so iz individualnega zločina »Slovenskega naroda« napravili nekako zaroto med zagrebškimi in ljubljanskimi listom. Protidokaz pa je bil takoj pri roki: »Slovenski narod« je v odgovor na »Slovenčev« nove laži večerjaj objavil faksimile natančno istega poročila »United Press« iz švicarskih konservativnih »Baseler Nachrichten«.

Na kraju še ena ugotovitev: Zaradi denunciacij, ki jih iznašajo proti naprednemu časopisu, so gospode iz Kopitarjeve ulice kar mimogrede proglasili tudi zagrebški »Jutarnji list« za filokomunističen in nas obtožili »značilne bratovščine« z njim. Dejanjsko pa stojijo sami z »Jutarnjim listom« v najožjih stikih in ga redno dan za dnem zalagajo iz svoje redakcije s poročili o Sloveniji...

Žebotovo sporočilo o banovini Sloveniji

Nekdanji poslanec Franjo Žebot sporoča v »Slovenskem gospodarstvu« slovenski javnosti, kaj imamo Slovenci pričakovati od bodočih banovine Slovenije. Novo urejena banovina nam prinaša našo upravno, gospodarsko in šolsko samostojnost v okviru Jugoslavije, pravi g. Žebot. Kakšna bo ta samostojnost?

Prvič: za vzdrževanje naše samouprave bo morala država odstopiti davke, pristojbine in druge dajatve, katere sedaj plačujemo v Beograd. Laž je, da nam iz Beograda ne bodo nič dali. Je že vse določeno, katere davke dobi naša avtonomija in katere si bo pr držala država. Komisija odločnih slovenskih strokovnjakov je že vse natančno preračunala.

Drugič: naše prošnje in spisi ne bodo več vsi romali v Beograd, ampak reševali jih bodo Slovenci doma. Nesrečnega beograjskega centralizma, ki so ga Pribičević pomagali kovati razni Puclji in Kramerji, bo konec. Odslej se bodo prošnje za službe reševale kratkim potom doma in prošnje za penzije ne bodo več romale v Beograd. Denarne kredite za Slovenijo bomo pravočasno izplačali za napredek splošnega kmetijstva, za regulacijo rek, za siromake, invalide, obrtnike in trgovce.

Tretjič: na naš h solah ne bomo več nastavljali učiteljev in učiteljic ter profesor-

jev, ki bi služili politični zamisli dr. Kramerja, ampak take učitelje in sploh državne uradnike, kakor si jih želi ljudstvo.

Četrtič: slovenski jezik bo na prvem mestu vladal v uradu, v solah in v javnosti. To želimo in to smo zahtevali dolga leta!

Petič: slovenski uradniki, slovenski finančarji, slovenski orožniki, slovenski častniki, ki služijo na Hrvatskem ali v Srbiji, ostanjejo v svojih službah. Tako so se spoznavali vodilni možje naše države.

Šestič: kar se davkov tiče, se bodo po sedanjih računih dajatve za šibkejšje sloje znižale, kapitalistično močnim pa povečale. Če bomo imeli dobro letino, bomo lahko več delali na cestah, več storili za naše kmetijstvo in za vse, kar potrebujemo, če pa ne, bomo morali biti bolj skromni. Seveda moramo biti pripravljeni tudi na čase, ko bomo deležni grenkega pelina in encijana v našem javnem in gospodarskem življenju.

Sedmič: sami si bomo Slovenci odselej rezali kruh in pravico. Naš boj je bil podoben borbi irskega naroda, ali zmagali smo in veselili se moramo te zmage naše samoupravne ideje.

Kakor je videti, je torej vse v redu in J. Žebot je zadovoljen, da nič kake.

Beležke

Seja ministrskega sveta

V sredo in četrtek so se vršile v vladi številne konference in posvetovanja. V sredo popoldne je bila pod predsedstvom finančnega ministra dr. Šuteja seja ministrstov, katere se je udeležil tudi minister vojske in mornarice, general Nedić. Na seji so razpravljali predvsem o novih gospodarskih ukrepih, ki so v zvezi z današnjim težkim časom in pa o uredbi o kontroli cen. Zvečer se je sestel ministrski odbor, ki je nadaljeval razpravo o novem volilnem zakonu.

Dr. Maček je imel v svojem kabinetu posvetovanje z ministri, ki pripadajo Kmet-sko demokratski koaliciji, o prilikah na Hrvatskem. Te konference se je udeležil tudi ban dr. Šubišić, ki se od srede mudi v Beogradu. Po sestanku je imel dr. Maček dolgo posvetovanje z ministrskim predsednikom Cvetkovićem, ki je bil večerjaj sprejet tudi v avdijenci pri Nj. Vis. knezu namestniku. Opoldne sta bila v avdijenci tudi dr. Maček in ban dr. Šubišić, ki ju je knez namestnik nato pridržal pri kosilu.

Konference so se nadaljevale tudi v četrtek vse dopoldne. Popoldne ob 17. je bila seja ministrskega sveta, ki je predvsem razpravljala o ukrepih, pripravljenih v ministrstvih financ in socialne politike. Del razprave je bil posvečen tudi splošnemu položaju. Seja je trajala pozno v večer.

Ker pričenjajo jutri pravoslavni božični prazniki, se bo vlada verjetno sestala zopet k seji šele sredi mesca.

Dr. Maček se je zvečer vrnil v Zagreb.

JNS v Ljutomerskem srezu

Sreska organizacija Jugoslovenske nacionalne stranke za Ljutomerski srez je imela v nedeljo v Ljutomeru široko odborovo sejo, ki so se je udeležili zastopniki vseh občinskih organizacij v srezu. Sejo je vodil predsednik sreskega odbora g. Fran Škral. O domačem in mednarodnem političnem položaju pa je poročal g. Milan Mravljica.

Sestanek JNS v Pančevu

V torek zvečer je bil v dvorani hotela »Esplanade« v Pančevu sestanek pristaveš JNS iz Pančeva in okolice. Vodil ga je predsednik tamošnje organizacije JNS odvnetnik dr. Branko Knežević. Jovo Banjanin je govoril o notranji politiki, dr. Kosta Kumanudi pa o mednarodnem po-

odvzeta, kakor je bilo odvzeto dr. Stojadinoviću beograjsko »Vreme«. List je prešel v roke prijateljev ministra dr. Kulenovića, ki so ga izdajali kot tednik do konca leta. Sedaj pa so bili naročniki »Pravde« obveščeni, da list ne bo več izhajal. Obvestilo ne navaja nobenega vzroka za prenehanje izhajanja.

»Hrvatski dnevnik«

o težkih časih

»Hrvatski dnevnik« brani nove davčne reforme in zlasti dokazuje, da povišane trošarine na vino, odnosno alkoholne pijače ne bodo prizadevale kmetu škodo. Trošarino na vino in žganje bo plačal njen konsument. Ta davščina predstavlja torej v stvari prostovoljni davek. V ostalem živimo sedaj v posebno težkih časih. Vseh 21 let, odkar obstaja »ova državna zajednica«, ni bil položaj tako težak, kakor prav sedaj. Hrvatski narod je vodil dolgoletno borbo, da popravi svoj položaj, sporazum pa je bil sklenjen v dobi, ko moramo biti že zadovoljni, ako se nam ta gospodarski položaj ne poslabša. Časi prosperitete so za nami. Zamujemo so sijajne prilike, ko bi se mogli skleniti sporazum v mnogo ugodnejših okoliščinah. Takrat bi se bili tudi rezultati novega političnega stanja hitreje pokazali in danes ne bi nam bilo treba imeti mnogih skrbí, ki so nam v tem času v veliko breme.

Politične prilike med Srbi na Hrvatskem

Politične prilike med Srbi v banovini Hrvatski so predmet vedno večje pozornosti, zlasti, odkar je JRZ sklenila obnoviti med njimi svojo politično organizacijo. Voditelji te akcije ostro napadajo SDS in, kakor trdi »Obzor«, so se jim pridružili tudi ljotičevci in hodžerovci. Pri tej kampanji so se po zadržanju istega lista znašale na skupni liniji z JRZ tudi posamezne organizacije zemljoradnikov in pa dr. Dragoljub Jovanović. »Obzor« pravi, da taka situacija ne more dolgo ostati, ker rujejo proti SDS tudi organizacije strank, s katerimi SDS sodeluje v vladi. Samostojni demokratke bodo odločno zahtevali, da se situacija čim prej razčisti in da vodstva JRZ in zemljoradnikov obsodijo kampanjo svojih organizacij proti SDS.

Pogreb ge. Olipove

Včeraj popoldne so pokopali v Radovljici gospo Nežo Olipovo. Pred hišo nad mostom preko Save se je zbrala velika množica ljudi, da pospremijo pokojno Olipovo mamo na njeni poslednji poti preko klanca in skozi mesto na pokopališče. Nekaj minut po 15. uri je zapustila žalna povorka Olipov dom, na katerem se blesti spominska plošča padlemu junaku Boštjanu Olipu. Pogreba se je udeležila poleg številnega sorodstva s sinom dr. Jankom in njegovo soprogo na čelu dolga vrsta uglednih gorenskih naprednih in nacionalnih mož ter žena. Na pokopališču so po opravljenih cerkvenih obredih še enkrat zapeli peveci radovljiskega sokolskega društva pod vodstvom g. Toneta Kobentarja »Vigred se povrne«, nakar so pričele sipati lopate zemljo na poslednji dom gospe Olipove...

Dve smrtni nesreči

Ljubljana, 4. januarja. Naval na splošno bolnišnico, ki je lani vzdrževala naraščal, tud po novem letu ni pojenjal. Med številnimi ranjenci in bolniki, ki so jih danes pripeljali na posamezne oddelke, sta bila tudi dva težko poškodovana, izmed katerih je prvi že med prevozom umrl, drugemu pa je malo upanja za življenje.

V Litiji se je večerjaj hudo ponesrečil 38-letni hlapec Pavle Koprivnikar, uslužben pri gostilničarju in mesarju Lintnerju. Padel je s hleva, a izprva ni kazalo, da so njegove poškodbe nevarne. V teku dneva pa se je njegovo stanje tako poslabšalo, da so danes pozvali reševalce iz Ljubljane, ki so ga z vso naglico prepeklili proti splošni bolnišnici. Tik preden so ga mogli izročiti v bolniško oskrbo, je Koprivnikar podlegel notranjim poškodbam. Reševalci so truplo prepeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice.

Zrtev usodnega nesporazuma je postal 28-letni delavec Jakob Potočnik iz Zalega loga pri Zaleznikih. Niti hudega sluteč je sedel v znani gostilni pri Kanonirju v Kokri pri Kranju pa je na lepem nekdo navalil s sekuro nađen in ga udaril po glavi. Prebil mu je lobanjo in ga smrtno nevarno ranil. Potočnika so takoj prepeklili v splošno bolnišnico, kjer so se zdravniki na kirurškem oddelku z vso vneto zavzeli zanj. Vendar je malo verjetnosti, da mu bo mogoče rešiti življenje.

Nevarna vlomilska družba pred sodniki

Maribor, 4. januarja. Poročali smo svojčas o velikem in drznem vladu, ki je bil izvršen dne 9. septembra 1939 v znano Kladovo draguljarno in urno v Ptuj. Vlomilci so odnesli razne dragocenosti v vrednosti okoli 100.000 din. Kakšnih 10 dni pozneje pa se je posrečilo mariborski policiji, da je zajela 33 letnega ključavničarja Franca Lebenličnika. V teku preiskave se je pokazalo, da je imel Lebenličnik razne pomagale in da je del ukrađenih dragocenosti deloma vnovčil, deloma pa zakopal, in sicer v nekem seniku pri Slovenski Bistrici, v št. Janžu na Dravskem polju in pod državnim mostom v Mariboru.

Danes dopoldne se je moral Lebenličnik zaradi navedenega vloga in pa zaradi vloga v prodajalni trgovca Kaca v Zgornji Bistrici zagovarjati pred malim kazenskim senatom. Soobtoženci so bili že 38 letni Jakob Pijavec, 33 letni Karel Glabočnik, 38 letni Henrik Marko, 46 letni Franc Jus in 47 letna Marija Širovnjak, ki so bili obtoženi zaradi potohe.

Razpravil je predsedoval s. o. s. dr. Turato, prisodnik sta bila s. o. s. dr. Cemer in Kolšek, obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Košenina. Razprava je trajala skoraj 3 ure in je bila mestoma zelo zanimiva. Mali kazenski senat je obsodil Franca Lebenličnika na 4 leta robije ter na 4 letno izgubo častnih državljanških pravic, Jakoba Pijavca na 20 dni zapore, Karla Glabočnika na 4 mesece strogega zapore in 300 din globe, Karla Marka na 4 mesece strogega zapore in na 300 din globe, Franca Jusa na 2 meseca strogega zapore in 120 din globe, Marijo Širovnjakovo pa na 2 meseca strogega zapore in 120 din globe.

SPORT

Veliki smučarski dnevi v Trzinu

bodo v okviru III. zleta gorenskih smučarjev v dnevih od 26. do 28. januarja

Sporod III. zleta gorenskih smučarjev bodo tvorile naslednje prireditve:

1. Državno prvenstvo v alpski kombinaciji za gospode.

2. Podvezino prvenstvo v klasičnih in alpskih disciplinah za gospode.

3. Podvezino prvenstvo v alpski kombinaciji za dame.

4. Vsa mladinska prvenstva podzveze.

Petek dne 26. januarja 1940: ob 20. uri slavnostni občni zbor v hotelu »Pošta«, ob 21. uri zabavni večer.

Sobota, dne 27. januarja 1940: ob 9. uri: zbiranje nastopnih števil za vsa tekmovalna te event. zdravniški pregled; ob 9.45 slavnostna otvoritev 3. zleta gorenskih smučarjev; ob 10. uri: nastop tekmovalcev za tek na 18 km; ob 14. uri: nastop tekmovalcev za smuk, dame in gospode; ob 19. uri: velika sportna veselica v Sokolskem domu.

Nedelja, dne 28. januarja 1940: ob 8. uri: poklonitev stožiskim žrtvam in položitev venca na spomenik; ob 9.30: sprejem gostov na postaji; ob 9.30: nastop juniorjev in mladine za teke na 5 in 3 km; ob 9.30: slalom za junorje in mladino; ob 10. uri: pozdrav zastopnikov v mestnem domu; ob 11. uri: nastop gospodov za slalom; ob 11.30: nastop dam za slalom; ob 14. uri: otvoritev in blagoslovitev novo zgrajene smuške skakalnice; ob 14.15: skakalne tekme seniorjev in juniorjev; ob 18. uri: razglasitev rezultatov in razdelitev daril v mestnem domu ter zaključek tekmovalnj 3. zleta; ob 19. uri: svečani zaključek zleta s sodelovanjem pevskega zbora ter godbe na pihala ter zabavni večer s plesom v hotelu »Pošta«.

SPLOŠNI POGOJI ZA UDELEŽENCE

Vsi udeleženci 3. zleta naj se glede vseh informacij obračajo do 25. januarja 1940. Naravnost na prireditveni odsek GZSP na Jesenicah. Od 26. januarja 1940. dalje pa se bodo dobile vse informacije v izletni pisarni v Trzinu vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 20. ure.

Vsi tekmovalci, ki bodo na prireditvah nastopili, se morajo po prihodu v Trzin brezopojno javiti v izletni pisarni, kjer bodo dobili vsa navodila glede prenočišča, prehrane, kajti oboje bo znatno znižano. Po možnosti se jim bo dala tudi podpora za vozne stroške.

Prireditveni odsek GZSP odklanja vsako odgovornost za morebitne nezgode ali materialne izgube pri prireditvah ter tekmuje vsak tekmovalec odnošno potuje vsak udeleženec v Trzin na lastno odgovornost.

Sankaška tekma v Bohinju

V bohinjskem kotu so preteklo nedeljo po dolgem izvedli uspešno sankaško prireditev.

Smučarski klub Bohinje se je poslovil od starega leta z lepo uspešno klubsko sankaško tekmo na Silvestrovo popoldne. Vreme je bilo krasno, le hudi mraz je onemogočil, da bi se publika v še večjem številu udeležila tekme. Proga je vodila iz Raven po vznožju s hudimi ovinkovi do prvih hiš v Bistrici. Skupno je nastopilo 42 tekmovalcev in tekmovalk, kar kaže, da ni v Bohinju ta lepa panoga zimskega športa pozabljena, ampak še vedno priljubljena in gotovo bo skoraj prišel čas, ko bo zopet v modi in bo Bohinje zopet imel še večje število zimskih obiskovalcev kakor nekdanj.

Rezultati so naslednji: Gospodje posamič: 1. Gašperin Jože, 2. Ravnik Al. Dame posamič: 1. Pavšič Tinka. Gospodje v dvoje: 1. Gašperin Jože—Žmitek, 2. Rozman V.—Ravnik. Dame v dvoje: 1. Kejžar—Smukavec, 2. Lombar—Zgaga.

Prvo in drugo plasirani so dobili lepa darila. V nedeljo 7. t. m. bodo klubske smuške tekme, 14. t. m. pa priredi klub zanimive sankaške tekme s samotežnimi sanmi.

Nova smuška skakalnica v Ribnici na Pohorju

Maribor, 4. januarja. V povojnih letih se je tudi v Mariboru in okolici zelo popularizirala misel zimskega sporta, predvsem smučarstva. Vodilni krogi zimskosportnih organizacij pa so kmalu spoznali, da si ne moremo misliti pravega razvoja in razmaha smučarskega sporta brez zgradnje primerne smučarske skakalnice. Iz tega spoznanja se je porodila misel smuške skakalnice v Betnavi ob vznožju Pohorja, ki je bila zgrajena leta 1931. Zal pa se je kmalu pokazalo, da bo morala skakalnica zaradi neugodnih snežnih prilik razpasti in zaradi tega ne more zadovoljivo služiti pravemu namenu.

Leta hitijo, bilo je treba misliti na novo pobudo. Mariborska zimskosportna podzveza je pričela misliti na izpopolnitev vrzeli v našem obmojnem zimskem sportu. Tako je sledila sedaj manjšim skakalnicam pri Sv. Lovrencu na Pohorju in na Pesku zgradnja srednje velike smučarske skakalnice v Ribnici na Pohorju, ki je bila otvorena za božične praznike. Načrt za novo smučarsko skakalnico je iz delal inž. Bloudek iz Ljubljane. Nova skakalnica je dolga do 100 m, zalet iz smrekovega lesa in je zgoraj na betonskih podstavkih. Stolp je visok 5 m, dopuščen skok 30 m. Skakalnica je široka 4 m, iztek pred mizo 5 m, spodaj 20 m. Okoliški teren je zelo lep in izredno pripraven za smučanje.

Tako beleži delo zimskosportne podzveze v Mariboru nov, lep uspeh. Naj bi nova skakalnica v Ribnici na Pohorju (715 m) s svojimi prelepi smučarskimi tereni in okolici omogočila čim lepši razmah smučarstva ob naši meji.

SK Jadran vabi članstvo, da se polno-

Zaprosili smo za polovično voznilo za vse udeležence. Kakor prejšnja leta se bo tudi letos vršilo tekmovalje za prvenstvo zleta, kjer lahko nastopijo vsi tekmovalci verificirani in neverificirani, tako da je možna udeležba na tekмах prav vsem smučarjem.

Zletni znaki se bodo dobili od 10. t. m. dalje v vseh poslovalnicah Putnika in Zveze za tujski promet za Slovenijo, kakor jih bo imel na zalogi tudi SK Trzin ter GZSP na Jesenicah za ceno 5 din.

Prijave za vse tekme je poslati najkasneje do 16. t. m. na naslov GZSP na Jesenicah.

Vsi tekmovalci seniorji naj bodo v Trzinu v soboto, juniorji pa naj dopotujejo v nedeljo jutraj.

Prireditveni lokal in izletna pisarna v Trzinu bo poslovala od 26. t. m. dalje v Mestnem domu.

Trzin bo od 26. do 28. januarja t. l. nudil mnogo smučarskega užitka i za smučarske tekmovalce in za smučarske gledalce, zato naj velja za vse, da bodo v onih treh dnevih vsi prišli na III. izlet gorenskih smučarjev v Trzin!

Smučarske prireditve prihodnjega tedna

6. in 7. klubski dan, ki je obvezen za vse klube na teritoriji JZSS.

6. in 7. tekma za prvenstvo Medvednice v kombinaciji, skokih in smuku na Sljemenu — izvede HPD Zagreb.

7.—14. tečaj za skoke v Planici — izvede SK Ilirija.

8.—18. tečaj v tekih v Bohinju, ki ga priredi MFVN.

8.—18. savezni tečaj za skoke v Planici — priredi JZSS.

13.—14. tekma v klasični kombinaciji za prvenstvo zagrebškega podsaveza — priredi JZSS na Sljemenu.

13.—14. medklubska tekma v klasični kombinaciji na Jesenicah — SK Bratstvo.

14. tekma v smuku na Zelenici — priredi SK Trzin.

14. medklubski tek na 18 km v Kranju — priredi SK Poljana, Kranj.

14. medklubske tekme v teku in skokih v Ljubljani — priredi LZSP.

14. podsavezno prvenstvo v klasični kombinaciji — priredi MZSP.

14. mladinski dan pri Celjski koči — izvede SPD Celje.

14.—21. tečaj v alpski kombinaciji v Planici — izvede SK Ilirija.

številno udeležil pogreba matere našega aktivnega člana g. Žargija Silve, ki bo danes ob 16, izpred hiše žalosti, Švabičeva 15.

Vremenska poročila

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS

4. januarja 1940.

Kranjska gora, 810 m: —10, drobno mede, smuško terišče spodaj 27, zgoraj 37 cm snega, drsalnice in sankalnice uporabno.

Dovje-Mojstrana, 650 m: —9, oblačno, 35 cm snega, skakalnica uporabna.

Jesenice, 584 m: —7, oblačno, mirno, 5 cm snega na 15 podlage.

Sv. Križ nad Jesenicami, 1000 m: —8, oblačno, mirno 12 cm snega na 30 podlage.

Bled, 501 m: —5, drobno mede, 25 cm snega, prišč, jezero za drsanje uporabno.

Radovljica, 470 m: —6, drobno mede, 15 cm snega, prišč, drsalnice uporabno.

Bohinj-Zlatorog, 530 m: —6, drobno mede, 35 cm snega, prišč.

Bohinjska Bistrica: —9, oblačno, 30 cm snega, prišč.

Dom na Korni, 1520 m: —6, drobno mede, 115 cm snega, prišč.

Dom na Voglu, 1540 m: —6, drobno mede, 115 cm snega, prišč.

Dom na Kravcu, 1700 m: —7, drobno mede, 65 cm snega, prišč.

Koča na Veliki planini, 1558 m: —6, drobno mede, 55 cm snega, prišč.

Gorjuše, 1090 m: —10, zelo oblačno, 40 cm snega, prišč.

Skofja Loka, 350 m: —6, drobno mede, 1 cm snega na 18 podlage.

Požveo, 620 m: —2, drobno mede, 10 cm snega, prišč.

Kamniška Bistrica, 601 m: —8, drobno mede, 28 cm snega, prišč.

Rateče-Planica, 870 m: —7, drobno mede, skakalnica uporabna.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pri-
stojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki išče-
služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopis-
inženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davk-
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—
Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davk-
za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje
naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Kuharica za vse
z letnimi spravevali ki
se v kuhinji res razu-
me, pridna in poštena
dobi mesto v trgovski
hiši. Pogoj nemščine.
Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod šifro 33494-1

Mladenec
dobi službo, Naslov v
vseh posl. Jutra. 3351-1

Mesarskega
pomočnika
sprejem takoj. Dolni-
čar Ivan. Ljubljana 7.
Janjeva 2. 366-1

Prvovrstnega
graverja
sprejme zlatarska delav-
nica »Čajkaš i Juhase«
v Subotici. 33494-1

Operaterja za kino
sprejme v dostojnega, in-
iščem za področje. Po-
nudeb z osebnimi podatki,
spravevali in zahtevki na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Sprejem dostojne«. 274-1

Več soferjev in
avtomobilov
sprejem takoj. Ponudbe
na ogl. odd. Jutra pod šif-
ro »Dobro vozače«. 262-1

Železninar
z daljšo prakso dobi mesto
pod ugodnimi pogoji. Po-
nudeb z prejšnjimi sprave-
vali na ogl. odd. Jutra pod šif-
ro »Ljubljana 1940«. 33485-1

Službe išče
Poldnevno
zaposlitev
išče verzirana pisarni-
ška moč kot pomoč v
knjižničarstvu ali kore-
spondenci. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Prvovrstna kvalifi-
kacija«. 350-2

Trgov. pomočnica
mlada, simpatična do-
bra moč želi v trgovino
modne ali gaanterijske
strobe. Znanje sloven-
skega, nemškega in hr-
vatskega jezika. Dobre
reference na razpolago.
Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Takojšen na-
stop«. 330-2

Vajenci (ke)
za damski modni salon
sprejem. Naslov v
vseh posl. Jutra. 356-44

INERIRAJ
V »JUTRO«!

G. Th. Rotman
SAMBO IN PETER
FOTUJETA

»Kako so jih mogli tako nagrmadi-
ti?« je vprašal Sambo. Črnc jih je po-
vedel k risbi, ki jo je bil vpraskal v
star zid. »Glejte,« je rekel, »kadar so
stari Egipčani položili spodnje bolnave
stebre, so okrog in okrog nasipali
peska, dokler niso bila tla spet zravn-
ana. Po tako nastalem bregu so spravi-
li na vrh novo plast bolvanov in jo
položili na prejšnjo.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarinja Fran Jeran. — Za uskratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

M. M.
Jutri v istem času isto-
tam zares. 358-24

Razno
Ideje-izume

novčine in plasira v tu in
mojemstvu Jugopatent.
Ljubljana, Dvorakova 8.
37-37

Dravstvo
KAMA MAZILLO

zdravilnih zelišč
udovit uspeh pri ra-
nah, opeklinah, ožuje-
njih (volku), turih in
netijih itd., za nego do
enčkov pri kožnih
netju, izpuščajih in
vratih na temenu, za
azpokane prsne brada-
ice. — Glavna zbir-
ekarna Mr. J. Obiak
t. Vid nad Ljubljano

Klišeje
ENO-IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA

Manšardno sobo
in kuhinjo oddam dve
ma odraslim osebam
Sp. Šiška Jezerska 4.
335-21

Sobo odda
Sobo
prijazno, snažno, parket,
elektr. razsvetljava, s po-
sebnim vzhodom, oddam eno
oz. dva mirna oseba
ma v Gradišču. Naslov v
vseh poslovalnicah Jutra.
264-23

Sobe išče
Akademičarka
išče sobo brez hrane in
kurirja, po možnosti v
centru. Ponudbe na oglasni
odd. Jutra pod »Mirne«. 293-23a

Dopisi
vignite v oglasnem
oddelu dospel
ponudbe!

lno, Akademičarka, Bri-
je 100.000, Berkeji, Be-
grad, Čehinja, Cevji,
Četrek, Dober vozač,
Domače ognjišče, Dve
osebi, Dobra šivilja, Do-
bra otroku, Finski
pasek, Goto, Ina takoj,
Gotov uspeh, Go-pod-
nja dobra kuharica, Go-
spodinja, Hvaležna, Hva-
lečna za klica, Inka,
100 Kranj, Kapital, Ljub-
ljana 1940, Les 1940, Le-
pe knjige 666, 36 LJ.,
Lepa ugodnost, Mirna
in čista, Mlada 20 let,
Nov prijatelj, Pesem
življenja, Penzion, Par-
cela 999, Pekarna, Pri-
jazna, Poštenost in stal-
nost, Pridna 30, Prijet-
na zima, Poklukar Ana,
Parcela weekend, Rab-
ljeno 333, Resna, Snaž-
no, Sporazum 222, Stal-
na služba, Srčno čute-
ča, Simpatija, Strojne
tovarne, Srečen doma,
Takoj 75, Tajnost, Ta-
koj denar, Tta na žaga,
Ugledna prihodnost, —
Ustvaritev doma, Urad-
nica, Veliki protorji, Ve-
selje do doma, V Ljub-
ljani kupim, Varčina 35,
Velik zaslužek, Zacetek
z januarjem, Zdravnik,
Zima 36, Zmerno, Zanes-
ljiva in pridna, Ugodne
pogodbe.

Mucika
Hvala Prosim priditi 6
ali 7. popoldan k me-
ni. p. 344-24

ZA VSAKO
PRILIKO

najboljša in naj-
cenejša oblačila
si nabavite pri
Preske-ju,
Sv. PETRA C. 14.

PREMOG
KOKS — DRVA
audi

I. Pogačnik
BOHORICEVA 5
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna.

Rudnik rujavega premoga v Golubovcu.
Banovina Hrvatska,

išče za takoj
DVA PAZNIKA

Eden nadpaznik je potreben za promet v
jasku — Prosto stanovanje, kurjava in
razsvetljava.

Pismene ponudbe z navedbo pogojev in
priporočili poslati do 20. t. m. na oglasni
oddelek »Jutra« pod šifro: »Golubovec«.

Žaluje družine:
KEPA, GRČAR, SAJOVIC, OGRIČ

Umrl nam je naš ljubljani soprog in oče, brat, stric
in svak, gospod

AVGUST KAVČIČ
MESTNI SLUŽITELJ

dne 4. t. m., po dolgi in mučni bolezni, previden s tola-
žili sv. vere.
Na zadnji poti ga spremimo v soboto, dne 6.
januarja 1940, ob 2. uri popoldne, izpred hiše žalosti,
Gerbičeva ul. 10, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 4. januarja 1940.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

ŽALUJOČI OSTALI

Nemila smrt nam je v poletju, ugrabila skrbnega
očeta, včeraj nam pa je vzela drago mamico

Doro Zupanič roj. Dupin

ki je po dolgi in težki bolezni umrla včeraj zjutraj
v 46. letu življenja.

Griblje ob Kolpi, dne 3. januarja 1940.

Užaloščene hčerke: VIDA, ZVONKA, SLAVA;
nečakinja: ANKA SUREKCIJAN.

Od Vas je
odvisno,
da imate
obliko
vedno
kot novo

zato jo pustite redno
kemijo čistiti ali
barvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
»Rajica« — Svetlokalnik

V hladnih dneh Vas kozareček
BERMET-VINA

obvaruje hrpe — Gostilničarji ga lahko
narode že majhen sodeček. — Zahtevajte
povsod le

BERMET B MARINKOVA iz SREMSKIH
KARLOVCEV, Fruška gora.

Dovršeno brije in dalje traja Alcoso nožiček za britje

Zahtevajte vzorce in pogoje od E. Lever, Beograd, poš. pretinac 284.

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

Pred velikimi sokolskimi smučarskimi tekmami v Bohinju

Jesenice 4. januarja
Januarja so na sporedu tri največje
smučarske tekme na Gorenjskem v tej se-
zoni, in sicer pokrajinske smučarske tek-
me SSKJ, ki bodo 6. n 7. januarja v
Bohinju, zimske sportne igre, ki jih priredi
KID 13. in 14. t. m. na Jesenicah in na
Črnem vrhu, in zlet gorenjskih smučarjev,
ki bo v dne 26., 27. n 28. t. m. v Trzinu.

Sokolstvo prireja smučarske tekme že
14. let. Prva večja sokolska smučarska pri-
reditev je bila 1. 1926. v Mojstrani v zve-
bi kranjske sokolske župe. Največja župna
sokolska smučarska tekma pa je bila 1.
1931. v Strazju, kjer je nastopilo pri tek-
mah 33 članskih patrol, v vseh kategor jah
pa okoli 400 tekmovalcev in tekmovalk.

Župnim smučarskim tekmam so sledile
slovenske smučarske tekme in tekme za slo-
vansko smučarsko prvenstvo, ki so bile v
Bohinju in v Ratečah—Planici.

Lan so morale župne smučarske tekme
zaradi neugodnih snežnih razmer odpasti.
Bile so le mladinske smučarske tekme v
Kranjski gori, katerih se je udeležilo okoli
300 tekmovalcev in tekmovalk.

Sokolstvo je uvrstilo v svoj telesnovzgoj-
n sestav vse one panoge sodobne telesne
vzgoje, ki so za zdravje in rast mladine
primerne in koristne. Sokolstvo pri smu-
čarskih prireditvah ne stremi za rekordi,
temveč so prireditve propagandnega zna-
čaja preizkušnja sokolskih sil in revija
sokolskega smučarskega dela, ki je v so-
kolskem telesnovzgojnem sestavu zelo va-
žen del.

Naše gledališče
D R A M A

Petek, 5. ob 15.: Antigona. Ljudska pred-
stava po globoko znanih cenah od
16 din navzdol.

Sobota, 6. ob 15.: Peterčkovice poslednje
sanje. Mladinska predstava. Znižane
cene. Ob 20.: Kupčija s smrtjo. Izven.
Znižane cene.

Nedelja, 7. ob 15.: Neopravičena ura. Iz-
ven. Znižane cene. Ob 20.: Tri kome-
dije. Izven. Znižane cene.

Danes popoldne ob 15. bodo pri globoko
znanih cenah od 16 din navzdol uprizori-
li kot ljudsko predstavo Sofoklejevo trage-
dijo »Antigono«. To antično delo, ki je po
2500 letih obdržalo vse svoje vrednote, se
dojmi ravno v današnjem času izredno
močno zaradi v njem izraženih tehtnih
misli o vladanju. Igrali bodo Šaričeva, Sim-
čičeva, Skrbšek Sanci Igor, Potokar,
Mira Danilova, Sever, Presetnik, Jerman
in Brezigar. Režiser Fran Lipah.

Na praznik popoldne bo mladinska pred-
stava najlepše božične igre, ki jo je nap-
sal ravnatelj drame Pavel Golja, najpopu-
larnjši mladinski dramatik »Peterčkovice
poslednje sanje« so delo prežeto od resni-
čne poezije ki vedno znova očara otroško
dušo. Naslovno vlogo bo igrala Vida Juva-
nova. — Zvečer bo repr za Averečkovice
tragikomične igre »Kupčija s smrtjo«. V
njej je pokazal avtor obraz človeške la-
žnosti in grabežljivosti, ki pa se v telu
dejanja in v tem okviru sprevrže v komi-
ko in pripelje do srečnega konca. Zased-
ba premerska.

Opera
Petek 5.: Frasquita. Izven. Gostuje Zlata
Gjurgjenac.

Sobota, 6. ob 15.: Sveti Anton, vseh za-
ljubljenih patron. Znižane cene. Ob
20.: Gorenjski slavček. Izven. Zn žane
cene.

Nedelja, 7. ob 15.: Pri belem konjčku. Iz-
ven. Znižane cene. Ob 20.: Figarova
svatba. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 8.: zaprt.

Drama
Drevi bo gostovala Zlata Gjurgjenac v
partiji ciganke Frasquite v istoimenski
Leharjevi opereti, kjer je dosegla skupno
z našim priljubljenim operm tenorjem
žanom Franciom prejšnji teden izrazit
uspeh. Saj pa je njena kreacija v resnici
pevska in igralsko tako očarljiva in pri-
vlačna, da je partija kakor nalašč zanjo.
V večjih vlogah nastopijo še Peček, Mo-
dest Sanci in Barbičeva. Režija je inž.
Golovina, dirigira pa kapelnik Niko Štri-
tof.

Za prihodnji teden pripravlja režiser
Ciril Debevec in kapelnik Niko Štrifot pre-
miero praviljnice Dvočakov opere »Rusal-
ke«, ki je s svojim pesniško lepim de-
janjem in čudovito melodiozno glasbo čisto
svojevrsno operno delo. V glavnih partijah
bodo nastopili Heybalova, Basičeva Koge-
jeva, ozir. španova, Franci in Lupša.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.15

Sobota 6.: Ujež.
Nedelja 7.: Ujež.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Petek, 5.: Vse za šalo. Znižane cene.
Sobota, 6. ob 15.: Konto X. Ob 20. Zaro-
ka na Jadranu.

Iz Ljutomera
Uj— Ivanjke, Tukašnja vija — za-
duga priredi svoj 15. vinsk. sejem. V re-
stavu v sredo, 24. t. m. v tukašnji čevra-
ni. Lanska vina se prav dobro razvijajo,
so povsem harmonična in imajo malo ki-
sline. Cene so ugodne. Smo v sredini lu-
tomersko—ormoških gor in so tako na
sejem pripuščena le vina iz tega vinarske-
ga okoliša. Interesenti bodo imeli priliko
poizkusiti mešana in sortirana vina in si
poleg tega nabaviti potrebno količino iz
teh vinskih krajev. Čas prireditve pa je tu
di ugoden, ker bodo do tega časa že vina
zrela.

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

32

Smoter takih velikih smučarskih prire-
ditev je tudi ta, da se k temu zdravemu in
privlačnemu sportu pritegnejo čim širše
plasti našega naroda, predvsem pa mladi-
no, ki zelo pada podlega kvarnim vplivom
gost in in nočnih lokalov.

Skoraj vse sokolske edinice na severno
zapadnem delu države so si osnovala smu-
čarske odseke, ki zelo marljivo delujejo.
Izmed vseh sokolskih žup pa je v tem po-
gledu najdelavnejša kranjska, ki ima naj-
več smučarjev, med njimi najboljši tekmo-
valci, ki so z velikimi uspehi nastopali pri
slovenskih tekmah in pri tekmah za sloven-
sko sokolsko smučsko prvenstvo doma in
na Češkoslovaškem.

Kranjska sokolska župa je krepko sode-
lovala pri organizaciji vseh slovenskih in
slovenskih smučarskih tekem, ki so se
vršile v naših krajih. Tudi pokrajinske
smučarske tekme SSKJ, ki bodo v soboto
in nedeljo 6. in 7. t. m. v Bohinju, bodo
pod vodstvom tehničnih organov kranjske
sokolske župe. Pokrajinske smučarske tek-
me so obvezne za župe Celje, Karlovac,
Kranj, Ljubljana, Mar bor, Novo mesto in
Zagreb. Doslej je največ tekmovalcev pri-
javila župa Kranj, od društev pa Sokol na
Bledu. Če bodo snežne razmere ugodne,
bodo pokrajinske tekme SSKJ ena izmed
največjih smučarskih prireditev v tej se-
zoni v državi. Bratje in sestre, v soboto in
nedeljo vsi na sokolske smučarske tekme
v Bohinju!

komnosti in grabežljivosti, ki pa se v telu
dejanja in v tem okviru sprevrže v komi-
ko in pripelje do srečnega konca. Zased-
ba premerska.

Opera
Petek 5.: Frasquita. Izven. Gostuje Zlata
Gjurgjenac.

Sobota, 6. ob 15.: Sveti Anton, vseh za-
ljubljenih patron. Znižane cene. Ob
20.: Gorenjski slavček. Izven. Zn žane
cene.

Nedelja, 7. ob 15.: Pri belem konjčku. Iz-
ven. Znižane cene. Ob 20.: Figarova
svatba. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 8.: zaprt.

Drama
Drevi bo gostovala Zlata Gjurgjenac v
partiji ciganke Frasquite v istoimenski
Leharjevi opereti, kjer je dosegla skupno
z našim priljubljenim operm tenorjem
žanom Franciom prejšnji teden izrazit
uspeh. Saj pa je njena kreacija v resnici
pevska in igralsko tako očarljiva in pri-
vlačna, da je partija kakor nalašč zanjo.
V večjih vlogah nastopijo še Peček, Mo-
dest Sanci in Barbičeva. Režija je inž.
Golovina, dirigira pa kapelnik Niko Štri-
tof.

Za prihodnji teden pripravlja režiser
Ciril Debevec in kapelnik Niko Štrifot pre-
miero praviljnice Dvočakov opere »Rusal-
ke«, ki je s svojim pesniško lepim de-
janjem in čudovito melodiozno glasbo čisto
svojevrsno operno delo. V glavnih partijah
bodo nastopili Heybalova, Basičeva Koge-
jeva, ozir. španova, Franci in Lupša.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.15

Sobota 6.: Ujež.
Nedelja 7.: Ujež.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Petek, 5.: Vse za šalo. Znižane cene.
Sobota, 6. ob 15.: Konto X. Ob 20. Zaro-
ka na Jadranu.

Iz Ljutomera
Uj— Ivanjke, Tukašnja vija — za-
duga priredi svoj 15. vinsk. sejem. V re-
stavu v sredo, 24. t. m. v tukašnji čevra-
ni. Lanska vina se prav dobro razvijajo,
so povsem harmonična in imajo malo ki-
sline. Cene so ugodne. Smo v sredini lu-
tomersko—ormoških gor in so tako na
sejem pripuščena le vina iz tega vinarske-
ga okoliša. Interesenti bodo imeli priliko
poizkusiti mešana in sortirana vina in si
poleg tega nabaviti potrebno količino iz
teh vinskih krajev. Čas prireditve pa je tu
di ugoden, ker bodo do tega časa že vina
zrela.

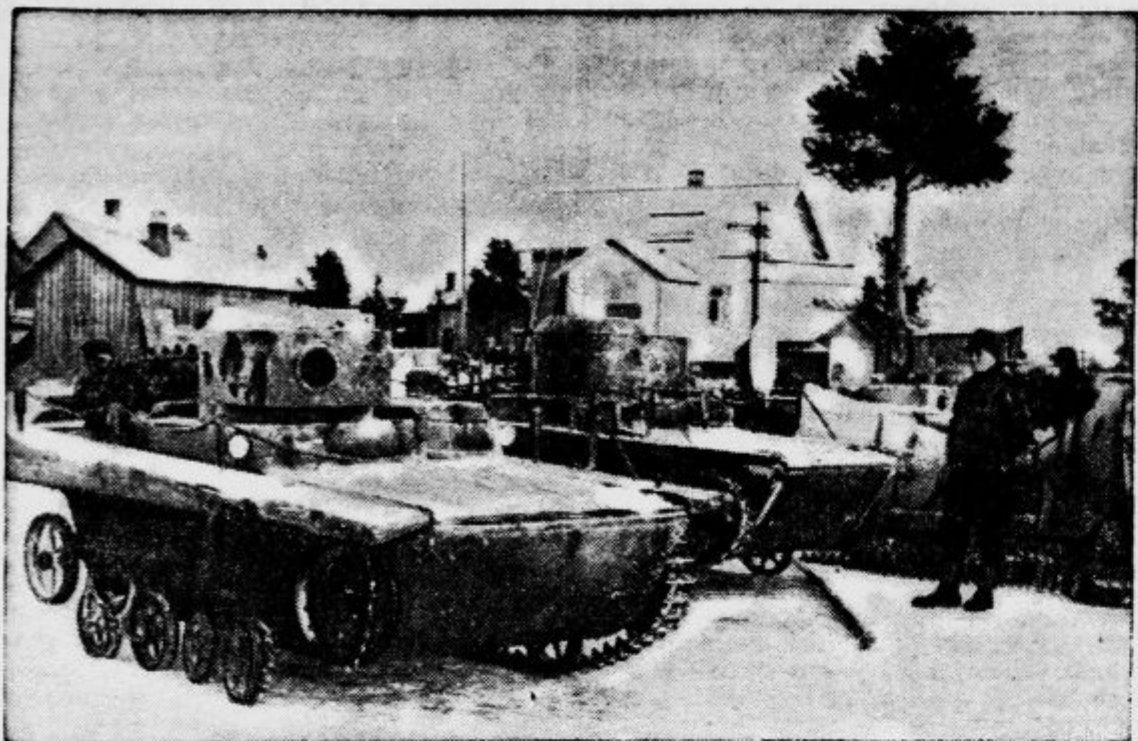
32

32

32

32

Zaplenjeni tanki

V bitki pri Sallu so Fini zaplenili rdeči vojski več tankov. Nekatere vidimo na priložni sliki

Silvestrovo v Parizu

Pariz, 1. januarja 1940
»Staro leto se je drugače otožno poslavljalo od nas in novo leto je vstopalo z nasmehom«, je menil snopi pesnik Fernand Gregh v radiu. Tokrat je Francija ohranila resen obraz in z odločno kretnjo odtrgala nov list v koledarju. Ta odločnost se očituje v vseh novoletnih nagovorih in v časniških člankih. Vse ljudstvo se zaveda, da je zmogovit zaključek vojne mogoč samo s težkimi preizkušnjami in napori. Leto 1940 pravijo da bo takšno, za kakršno go bosta napravila francoski pogum in britska žilavost. Sredstva obeh zapadnih vele-sil rasejo z vsakim dnem, nemška bliskovita vojna je zamudila priliko, britsko-francoska blokada slabi nemško notranjo fronto. Prevladuje vtis, da bo po dogodkih v zadnjih stihirih mesecih vojna krajša, nego so menili v septembru.

Silvestrov večer je bil tokrat posvečen zbiranju in pogledom nazaj v družinskem krogu. Tudi radio se je naravnal na to razpoloženje. »Ne za to, da bi osvajal kakšno ozemlja, ne za to, da bi vladal nad kakšnimi sosednimi narodi, za duhovne vrednote, za svojo kulturno dedščino, za vse, kar mu je drago, se bojuje francosko ljudstvo«, je izjavil Georges Duhamel. »Tudi literatura je trdnjava. Ljudstvo, ki ima literarno preteklost, ne propade. Poljska je

Francoski pogum in britska žilavost oblikujeta 1. 1940

vstala po zaslugi svojih pisateljev in pesnikov. Češkoslovaška je gojila svojo materinsko. Finska je imela svoje borce za svobodo. Naša francoska literatura je že tisočletje živ veletok. Tudi v težkih časih je cvetel naš narodni genij. Tudi v vojni 1939 Francija ne pozabja na svojo duhovno mislijo.

Vojvoda de Broglie je govoril o znanstveni kontinuiteti. Vuillermoz pa je proslavljal glasbeno dedščino. 1914 je boben preglašil vso višjo glasbo. 1939 pa poslušajo naši vojaki po zaslugi radia simfonije in pesni, kajti muzika je močna spodbuda. Ze stoletja so uresničeni v francoski glasbi ravnotežje, mera in razum. Noben narodni spev nima tistega dinamizma kakor naša marseljska, pred katero se tresejo tirani in ki rešuje ljudstva iz sužnosti.

Opolnoči je francoski radio izrekel ljudstvom svoja voščila v 21 jezikih. Kovinski glas Westminsterja je markiral dvanajstotico udarcev na zvon. »Tistega Westminsterja, ki je najstarejši izmed parlamentov, v katerem so imeli zvestoba do pogodb in dane besede že stoletja najvernejše zatočišče.« Voščilo Francije se je zaključilo z besedami: »Trdno smo prepričani, da bo 1. 1940 človeštvu srečnejše leto, zlasti za Poljake, Čeha, Avstrijce, za nemško ljudstvo samo in za junaško Finsko.«

Dvoboj na žični vrvi

Dva akrobata obračunavata v cirkusu ...

V nekem majhnem portugalskem mestu je uprizorjala skupina plesalcev na vrvi svoje predstave. Dva akrobata sta se sprla in sklenila sta, da poravnata stvar na svoj način.

V trikoju, z lasuljo na glavi in z mečem na roki sta med predstavo nastopila na vrvi. Najprvo sta opravila nekoliko akrobacij, nenadno sta se začela v višini po vseh pravilih dvobojevati. Preden je moglo občinstvo razumeti, kaj se dogaja, sta se že spopadla na življenje in smrt.

Premeteni policist

V okolici Kodanja je neki avtomobilist te dni povozil gos. Pritekel je kmet, ki je bil nje lastnik in zahteval zanj tri kro-ne odškodnine. Avtomobilist bi jo nato lahko vzel s seboj. Ta se pa s tem ni strinjal. Cena se mu je videla previsoka, plačal bi le dve kroni. Moža sta se propalala in si vrgla marsikakšno stvar na obraz. Tedaj je prišel okoli vogala vaški policist in izrekel sodbo, o kateri govori sedaj ves dan-ski tisk.

Dal si je najprvo poročati o stvari in ko je zvedel, da se moža ne moreta zediniti samo zavoljo ene krone, je dejal: »Dobro, oba bosta prišla do svoje pravice.« Nato je velel kmetu, naj mu izroči gos. avtomobilistu pa, naj mu da dve kroni. Ko je imel oboje v rokah, je izvelel denarnico in priložil iz svojega še eno krono. Denar je izročil kmetu vzel je gos pod pazduho in se poslovil od obeh z besedami: »Tako poceni nisem še nikoli prišel do gosi.« Oba moža sta se zasmejela, pristala sta na to salomonsko razsodbo, si odpuštila hude besede in odšla vsak svojo pot.

MICHEL ZÉVACO:

Don Juan

ROMAN.

»Prekrasna?« se je nasmehnila Christa »Misli si zarjo pomladnega jutra: takšna je njena polt. Misli si skladno zvenenje naših harf: takšen je njen glas. Misli si smehljanje poljskih cvetlic, povezanih v šopek: takšna je Leonorina duša...«

Juan Tenorio je sklanjal glavo in poslušal. »O čem sanjaš, dragi Juan? Kaj premišljuješ, povej mi!« Spet se je zdrnil in odgovoril:

»Zastran tvojega očeta pa: jutri, takoj po poroki, zajašem konja. Vse dni in vse noči bom dirjal, dokler ne najdem Sancha de Ulloa.«

Christa se je storilo, kakor da bi oblak zagrnil solnce. Toda bila je hrabro dekle in očetov mir je imel v njenem srcu prednost pred njeno lastno srečo.

»Ločitev za toliko časa!« je vzdihnila. »Kako težko jo bova prenašala, ti in jaz!« Toda prav imaš, Juan. razumem te! Bog naj te vodi in naj ti vdahne prave besede!

Prišla sta bila do ozkih vrat v obzidiu ki so vodila na transko ulico. Don Juan je nadaljeval: »Razumeš, draga! Da bom le osem dni v Ulloovi bližini, pa me bo imel rad in ne bo več moč prebiti brez mene. In tedaj mu priznam vse: najino ljubezen, najin greh in najino poroko. Plemeniti

4 gospod, mu poročem in padem preden na kolena, izbrisi greh in me blagoslovi kot svojega četa!« Porok sem ti, da namaga odpušči.

Ne, don Juan ni lagal. Prav tako je hotel ravnati, nič drugače. Imel je trdno voljo, da izvrši ta načrt.

»Ne dvomim da, da,« je pritrdila Christa, vsa drhteča od radosti. »Dragi ženin, tvoj sklep je, kakor tisti balzami, ki povzročajo sklenjenje, a s tem zacelijo rano. Vredna bom tvojega poguma in ne bom jokala, ko boš odhajal. In zdaj pojdi, kajti dan se dela. Ne ... ostani. samo še malce... Oh, vse do drevi te ne bom videla!«

»Opolnoči bom stopal mimo tvojega okna, kakor sleherni dan...«

»Idi, dragi. Zvonec kliče služabnike na delo. Z Bogom. ljubljani Juan. Sveta Mati božja,« je rekla in sklenila roke. »Nuestra Señora de la Misericordia, bodi dobrotljiva in daj, da bodo Juana Tenoria, moiega plemenitega soproga, na vseh potih spremljali sreča, moč in uspehi! Blagoslovi ga za to, kar mi je napovedal v današnjem sladkem jutru, ob zori mojega novega življenja...«

IV Strela iz jasnega

Ura v delovni sobi, ki je s tremi okni gledala na ulico de las Atarazanas, je odbila enašt. Soba je bila lep prostor z visokimi naslanjači, širokimi omarami in vsem ostalim, bogato izrežanim pohištvom, ki ga je bil ustvaril bujni duh španske renesanse.

Nega drsalk

Drsalce je treba po vsaki uporabi s volneno ali platneno cunjno dobro obrišati in posušiti. Nato jih je namazati s kapijo lanenega ali tudi brezislinskega strojne-ga olja. Hranimo jih na suhem. Tudi vi-jake 1. t. d. je treba od časa do časa namazati z oljem. Posebno skrbno je rav-nati s poniklanimi drsalkami, kajti čim se pojavi na njih pega rje, jih bo sledilo še več.

Najstarejši rudniki

Najstarejši rudniki na svetu so rudniki bakra in turkizov na Sinajskem polotoku. Te rudnike so izkoriščali že Egipčani pred 3700 leti, kakor je razvidno iz starih napisov. Za noben drug rudnik ne vemo, da bi bil starejši, čeprav je znano, da so pridobivali rude že prazgodovinski ljudje.

Tudi sloviti rudniki srebra in svinca na gori Lavrionu na Grškem so prastari. O njih grška zgodovina mnogo govori in Ksenofon je zapisal 1.355. pred našim štetjem, da so jih izkoriščali že v pradavnih časih. Tudi Feničani so brčkone že 1500 let pred našim štetjem pridobivali v Španiji kositer.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da bo trajala »vojaška zima«, ki je ovira za večje operacije na bojiščih, še kakšnih osemdeset dni;

da je italijanska vlada osnovala poseben komisariat za ribolov in da bodo italijanski ribiči lovili rabe vse tja do Nove Fundlandije;

da so v Londonu ustanovili »Austria Office«, avstrijski urad, v katerem poslujejo nekli bivši minister, bivši socialno-demokratski poslanec in predstavnik dunajskih krščanskih socialistov;

da je admiral Byrd s svojo »Severno zvezdo« odpotoval na Južni tečaj;

da je nemški kancelar te dni srečel ameriškega novinarja Lothropa Stoddarda, ki poroča, da je pozlavar Velike Nemčije videti zdrav in miren;

da je imenovan za poveljnika švedskih prostovoljcev v finski vojski general Linder;

da je umrl v 57 letu svoje dobe italijanski pisatelj, kritik in novinar Lucio d'Ambr;

da ne sme znašati temperatura v stanovanjih v Stockholmu več ko 17 stopenj. Odrlebo je izdala švedska vlada zaradi štednje s premogom.

Čiščenje usnjenih prevlek

Usnjene prevleke na opravi se dajo očistiti s kašo iz plavljene krede in spirita. To kašo nanesemo na prevleko in jo pustimo nekoliko ur, da se posuši. Nato kredo s krtačo spravimo stran in poliramo usnjeno pohištvo z dobrim voščilom.

Zaklonišče za švedski parlament

Druga švedska državna zbornica je odločila 443.000 kron za zgraditev pred bombami varnega zaklonišča od parlamentom. Tja se bodo zatekali poslanci v primeru kakšnega zračnega napada.

Smrt med prazniki

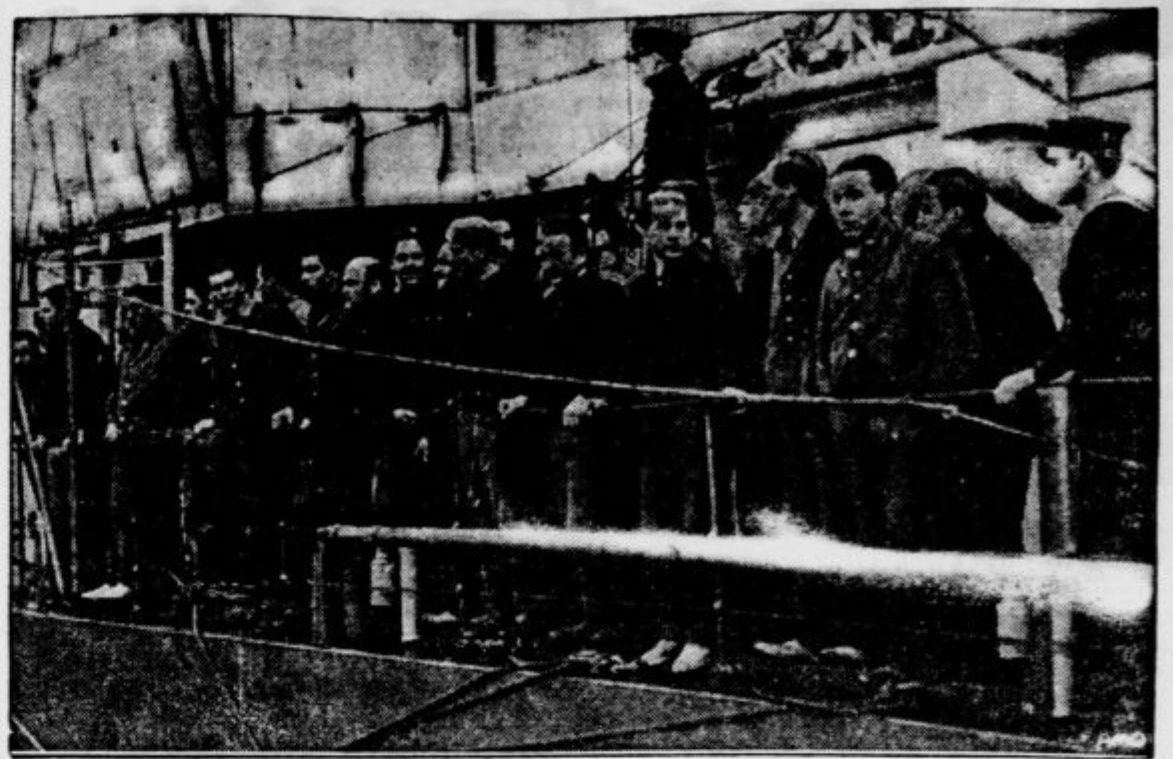
Po dosedanjih ugotovitvah so zahtevali božični in novoletni prazniki v Zedinjeni kraljevini 248 žrtve. Od teh je bilo 144 žrtv prometenih nesreč, med ostalimi pa je bilo 37 samomorilcev.

Finska družina v izgnanstvu

Vojna med Rusijo in Finsko je mnoge družine pregnala od domačega ognjišča. Ti otroci, ki jih vidimo na sliki, so se z materjo zatekli na švedsko v Harapando

Pot v ujetništvo

Posadka neke uničene nemške podmornice zajeta od Angležev, čaka na izkrcanje

Filmski Adonis

Mladi Luigi iz nekega mesteca pri Milanu je bil sveto prepričan, da je lepši nego vsi filmski junaki. Tega svojega prepričanja ni nikomur skrival. Marsikateri njegov prijatelj, kakršni so pač takšni prijatelji, se je na ta račun smejal.

Toda nekega dne je bilo videti, da so prednosti dotlej neznanega filmskega Adonisa prodrele tudi v strokovne kroge. Kar si je Luigi najbolj goreče želel, se je zgodilo: nekega dne je prejel pismo iz Milana, s katerim ga je »Družba za filmske naraščaje« prosila, naj ji pošlje kakšne svoje fotografije. Luigi je takoj stekel k fotografu, dal se je posneti v vseh mogočih držah in oblačilih manjkali nso tudi posnetki v kopalnih hlačkah da bi se mogla družba prepričati, s kakšnimi klasi-

Kako so iztreznili nepriznanega zvezdnika

čn'mi telesnimi oblikami je obdarjen mlad mož.

Cez nekoliko dni je Luigi ugotovil, da je imela pošiljka fotografij v Milanu velik uspeh seveda malo drugačen, nego je bil pričakoval. N prišel k njemu kakšen impresario za filmski naraščaj, temveč njegova prijateljica Ria je pritekla in ga vprašala jasno in kratko, ali je znorel. Malone vsako odraslo dekle v mestecu je bilo prešlo od njega najbolj smešne fotografije s še bolj smešni mi ljubezenskimi pismi, ki so krožila po mestecu in povzročala povsod grozanski krehot.

Nepriznani filmski zvezdnik je ostal za osem dni »zavoljo bolezn« doma, potem je ozdravel.

Pariški otroci brez šol

Pouk s korespondenco in po radiu

Pariške oblasti si prizadevajo, da bi za otroke, ki so ostali v prestolnici čim bolj obnovile redni pouk. Pri tem se morajo boriti z mnogimi težavami, med drugim tudi s t., da ne sme nobena šola sprejeti več učencev in učenk, nego je zanje prostora

v šolskem zaklonišču zoper zračne napade. Tako poučuje znani Feneclonov licej namestu 1700 deklic kakor v normalnem času samo kakšnih 200 deklic. V neki znani deški šoli je namestu običajnih 1400 učencev samo 240.

Otrokom, ki šole ne morejo obiskovati, skušajo pomagati z novimi učnimi metodami. Kot zasilni od pomoč so uvedli pouk s korespondenco in s podporo radia. Vsak teden dobivajo otroci nove in korigirane naloge po pošti, radio pa ima vsak dan po eno uro pouka. Ta pouk po radiu vodi 120 učnih sil.

A NEKDOTA

Rudyard Kipling je v svojem listu bral nekega dne zmotno vest o svoji smrti. Takoj je sedel k pisni mizi in je napisal uredništvu tole pismo:

»Vaš list piše, da sem umrl. Ker ste o vsaki stvari vedno izvrstno obveščeni, mora biti tudi ta vest resnična. Zato Vas prosim, da me črtate iz seznama Vaših naročnikov, kajti v teh okolišnih Vašega lista seveda ne morem več potrebovati.«

VSAK DAN ENA

Žena, tukaj čitam, da so pri čiščenju kega stanovanja odkrili sliko Leonarda da Vincija. Kaj meniš, ali ne bi kazalo enkrat očistiti tudi našo stanovanje?« (Berl. Titendea)

Podzemskie jame na Krasu

Tržaški jamarji so v zadnjem času odkrili na Krasu in v Istri 90 novih jam, ki držijo v notranjost zemlje. Mnoge izmed teh jam so bile doslej popolnoma neraziskane.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Vaš kašelj mi nič ne ugaja,« je dejal zdravnik nekemu znanemu plemenitašu, ki je bil znan po svoji ljubeznivosti.

»Druga, gospod doktor, na žalost nimam,« je odgovoril aristokrat obžalovalno

Profesor: »... in ko prične človeku temperatura padati in pada čedalje nižje, kaj se na koncu zgodi?«
Kandidat: »Zmrznejo mu prsti na nogah.«

V ozadiju sobe je sedela na stolcu donna Elvira obračala liste svoje mašne knjige in gibala z ustnicami, čeprav ni znala brati.

V srednjem oknjaku, v senci spuščene vetrnice, je predla Christa na kolovratu, in rahlo brnenje umetniško izdelanega kolesa je delalo pokoj v sobi še bolj pomirjav.

Sama pri sebi je mislila: »Se eno uro, pa pride mimo... dotlej moram Leonori vse povedati... O Gospod, daj mi p'gumale!«

Leonora je sedela za mizo in trudoma polnila velik list pergamenta z nespretno pisavo. Med vpitjem prodajalcev limonade in veselim klci pomorancarjev se je zdaj pa zdaj oglasilo bodi si škripanje nienega gosiega peresa, bodi si — kakor da bi sedela učenka pri nalogi — njen potrli vzklík.

»Santa Virgen! Kako delaš, učna Christa, da spišeš pismo v manj ko dveh urah? Jaz ga pišem tretji dan in še ne najdem pravih besed za najinega ljubelega gospoda očeta. Oh, uboga Leonora, neroda si in neumnica, bolj neumna kakor sevilski alcalde mayor s svojim rdečim nosom in svojimi naočnikli!«

»Poslušaj, Leonora,« je zamrmrala Christa »Vsak čas mora priti nekdo mimo... hočem, da ga vidiš...«

»Kdaj pride?« je vzkliknila Leonora.

»Čez pol ure,« je rekla Christa in se ozrla na evilnik.

»In kdo?« je vprašala Leonora.

Stopila je bila k sestri in se z globoko nežnostjo v obeh sklonila k nji. Oh, kako rada jo je imela!

Christa ji je bila že od nekdaj najzvestejša tovarišica, najbolj ljubeča sestra in najpriaznejšija mati... Leonora jo je prišla za obe rokici, ne-skočna vdanost se je zrcalila v njenem pogledu.

A tudi sama je vredna občudovanja. V velikih očeh, ki so bile hkratu zamišljene in nasmehane, in v sleherni črtici mladega, krasnega obličja se ji je odražalo bogato srce, zorna nedolžnost duše, ogum, poštenje in ponos...

»Kdo neki, draga Christa, ako ne tisti zali plemič, ki že ves mesec sleherni dan prihaja mimo hiše in se ozira v to okno? Čudiš se, kaj? O, na vrvi mah sem vse uganila!«

»Vse si... uganila?« je strahoma zajecjajala Christa.

»Seveda, in mislila sem si: moja krotka Christa se ne bo nikoli upala sama poizvedovati po imenu in rodu tega lepega, obzirnega in plahega zaljubljenca, nikoli se ne bo drznila razodeti očetu, zato je treba, da jaz posežem vmes... In glej, zdaj si sama izpregovorila! Torej ga ljubiš? In veš, kdo je? Od kod veš? Govori, mila Christa, odpri srce in razodeni mi svojo ljubezen!«

Christa je vstala. Na belem obličju se ji je izražala odločnost.

»Ta minuta mi je strašna,« je rekla. »toda moram jo vzeti nase, moram ti odgrniti vso svojo krivnost...«

»Kako trepete! Kar bojim se te! Ne, rabiš mi ne povei ničesar! Leonora te ima dovolj rada, da bo tolažila tvojo bolj, ne da bi jo pozvala.«